

Hírlap

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Megjelenik minden nap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

A Timis-Torontali törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Európa a világtörténelem sodrában

Az, amit ma „Európa” alatt értünk, hajdan csak Görögországra szorítkozott, arra a kis déltengeri társulásra, melynek művészei, írói és gondolkodói örök szellemi értékekkel ajándékozták meg az emberiséget. Ez volt a mag, amelyből a mai kultúra kisarjadt, innen indultak hódítóutjukra azok a ma is sugárzó fényvel világító eszmék, melyek a későbbi Európát a világ központjává avatták. De vajon léteznek-e Európa mai alakjában, ha amúgy parányi ország maroknyi népe nem küzd olyan hatalmas, háborúsággal a határain leselkedő barbárok ellen. Volt egy időpont, amikor éppenséggel a teljes megsemmisítés fenyegette a hellénizmust, Xerxes, a perzsák nagyhatalmú ura egy millió emberrel és ezerkötő száz hajóval támadt a görögökre. Gyors iramban elfoglalta Makedóniát, Trákiát és Thessaliát. Temistokles, a görögök hadvezére kiűrtette Athént s a lakosságot a közeli szigetekre költöztette. A harc Salamisnál dönt el, ahol Temistokles hadával megrohanta és tönkreverte a perzsa hajórajt, mire Xerxes serege a Hellespontuson át sietve visszavonult Ázsiába.

A régi történetírók csodálatosnak tüntetik fel a görögök győzelmét, holott annak megvan a maga ésszerű katonai magyarázata. A fegyelem és a nemzeti lét átérett veszedelmének lelkesítő ereje vitta ki a diadalt a számbelileg ugyan túlsúlyban levő, de hiányos kiképzésű, gyűlevész-népség katonái erejével szemben. Erre a későbbi korszakokban is sok példát találunk. Hányszor fordult elő például a világháborúban, hogy a központi hatalmak kisebb egységei orosz csapatokat és hadosztályokat semmisítettek meg.

Krisztus előtt 214-ben Rómának, Athén örökösének kellett élethalálharcot vívnia legféltettebb ellenségével, a kártágói Hannibállal. „Hannibal ante portas — Hannibal a kapuk előtt!” — járt be a veszélis a városra. S ebben nem volt semmi túlzás, mert Hannibál, mintán feldúlta Ibériát, Galliát és Eszak-itáliát, valóban ott táborozott, közvetlenül a kapuk előtt, készen az ostromra.

Ha sikerül elfoglalnia Rómát, — és erre minden eshetősége megvolt — úgy ez nemcsak a római, hanem az egész európai civilizációnak a pusztulását jelentette volna.

Róma azonban nem esett el. Háromszor rendelt el Hannibál általános ostromot Róma ellen, kétszer a kedvező előjelek hiánya miatt vonta vissza csapatait, míg harmadszor borzalmas erejű vihar sietett az ostromlók segítségére, mire a babonás pun hadvezér, abban a hiszemben, hogy maguk az istenek védik Rómát, végképp lefújta az ostromot és elvonult csapataival.

Róma, a birodalom és Európa megmenekült az ariai igtától!

711 évvel később Kr. u. 550-ben újabb veszedelem szakadt Európára. Attila, a nagy hun király zudult rá hadaival, az „Isten ostora”, aki az egyetlen ur a Kaspi-tótotól a Rajnáig s a Dunától a Balti tengerig terjedő területen. Végigrobog Németországon, lerombolja Metz, Rheims, Chalons, Sens és Troyens városokat, majd a védtelen Páris felé fordul, mely a tenger felé vívó utat tette volna szabadá részére. Egy fiatal lány, Szent Genováva könyörgésére azonban megváltoztatta útirányát és 451 június havának valamelyik napján megérkezik a katalannumi síkra s ott döntő csatába kezd Aetius gall-római, frank, alan és gót csapatokból álló seregével. A római fővezér méltó ellenfélnek bizonyul, mert, bár a harc eldöntetlenül végződik, Attila elvonul a csatától, melyet hatvanöt ezer halott holtteste borít. Visszahúzódik a Dunához, innen még kirohan, betör Itáliába, felégeti Aquileját, de a katalannumi csata megváltoztatta erejét, várni kell a nagyszabású hadműveletekkel, melyek Európa urává tehetnék. 553-ban bekövetkezett tízokzatos halála akadályozza meg ebben.

Kr. u. 711-ben a mórok vetik meg lábukat Európa déli partjain. Az ibériai félsziget déli részét az Iszlám örmöli el és további terjeszkedéssel fenyeget. Ötven évon keresztül tart a hősies mozzanatokban bővelkedő harc, amit a spanyolok és a keresztény lovagok (Old lovas!) vívnak a leigázott földök visszafoglalásáért, míg 1212-ben a navas de tolosai csatában, ahol állítólag hátszáz ezer már esett el, végre megérték az Iszlám hatalmát a félszigeten. A legtöbb segítséget a pápaságtól kapták a

spanyolok, vagyis attól a hatalomtól, mely akkor a keresztény Európa történelmi öntudatának és heroikus lelkiségének legtekintélyesebb hordozója volt.

Kétszáz évvel később délkelet felől közeledik viharfelhő Európa felé. A török nép indul hódító útjára, a mohamedánizmus, mely Damoklesz-kardként lebeg az európai kultúra felett. Előbb a keresztény háborúk tömörítik ellenük az európai népeket, majd a magyar nemzetre nehezedik a védelem sulya. Vértük és pusztul a magyarság s vele együtt Délkelet-Európa többi keresztény népei, míg nem a német császárság is sorompóba áll s Savoyai Jenő hadvezér kardjával 1697-ben Zentánál döntő csapást mér a törökre.

Eket vertek a japánok a maláji fronton küzdő brit csapatok közé

Tokióból jelenti a Rador: Azok a japán csapatok, amelyek áttörték az angol védelmi vonalakat, nagy erővel folytatják előrenyomulásukat. A japán csapatok a legutóbbi huszonegy óra alatt több mint nyolcvan kilométert nyomultak előre. Más egységek elfoglalták Rawang városát, amely huszonegy kilométernyire van Kuala Lampurtól és szombaton folytatták a támadást a brit állások ellen. Mivel a rendetlenül visszavonuló maradék angol erők elleni támadás ugyszólván ellentállásra nem talál, úgy hiszik, hogy a

két japán hadsereg hamarosan találkozik és ekkor együttesen intéznek majd támadást a maláj állások fővárosa ellen.

HOLLANDINDIA AUSZTRALIÁTÓL KER EROSTISEKET

Sanghaiból jelenti a Stefani-iroda: A holland-indiai kormány sürgős erőstéseket kért az ausztrálai kormánytól, mivel nem áll rendelkezésre elegendő repülőgép a parti őrszolgálatra és a hadászatiilag fontos pontok védelmére.

A Maláj-félszigeten nagy a japán hadzsákmány — az angolok folytatják a visszavonulást

A japán császári főhadiszállás közölte, hogy a japán offenzíva nyomása alatt a Selangortól északra levő brit erők megsemmisültek.

Az angolok most Negri Sembilan város irányában vonulnak vissza.

A visszavonuló brit csapatok sebtében szétrombojják a hidakat és utakat, hogy megakadályozzák a japán előrenyomulást. A brit csapatok körében mutakkozó fejvesztettség áttért már a Selandor déli körzetére is, ahol az angolok szintén általános visszavonulást hajtanak végre. A japánok 68 ágyú, 50 páncélos ko-

csit, 500 gépkocsit és motorkerékpárt zsákmányoltak és 200 foglyot ejtettek. A japán hivatalos közlemény a továbbiakban megállapítja, hogy csütörtök éjszaka a japánok már Kuala Lampurtól hetven kilométernyire nyomultak előre.

A szingapuri brit főhadiszállás bevallotta, hogy az angol csapatokat újabb védelmi állásaikból is kivették.

s a japánok bizonyos pontokon áttörték a brit arcvonalat.

Offenzíva készül Holland-India ellen

Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálat Batáviából közli, hogy ottani mértékadó körök véleménye szerint küszöbön áll a nagy japán offenzíva Holland-India ellen. A csendesóceáni hollandindiai szigetek felett a japánok számos felderítő repülést végeztek. (Rador)

Tokióból jelenti a Rador, hogy a csendesóceáni Johnston szigettől délkeletre elsüllyesztett „Langley” nevű északamerikai repülőgépanyahajó 11.030 tonnás volt, legénysége 460 főből állott, négy darab 127 milliméteres ágyúja, két gépfegyver volt és 16 vízirepülőgép szállítását végezte. A repülőgépanyahajót egy japán tengeralattjáró torpedózta meg.

A számonkérés drámai hangulata jellemezte az angol alsóház ülését

Churchill párhívei képtelenek a keletázsiai brit vereségek okainak megmagyarázására — Churchill tetemrehívása

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: Az északamerikai sajtó rádióhírszolgálat a angol alsóház legutóbbi ülésével kapcsolatban közölte, hogy Churchill brit miniszterelnököt az Egyesült Államokból való visszatérése után felszólították majd, hogy tájékoztassa a parlamentet a csendesóceáni háború számos kérdésében, mert munkatársai nem képesek etekintiben a kellő tájékoztatást megadni.

Attlee őrnagy, Churchill helyettese az alsóház csütörtöki ülésén ugyan megkísérelte a hozzáintézett kérdések megválaszolását, feleleteivel azonban a parlament általában nem elégedett meg.

Attlee nem tudta felárni az angolok véres keletázsiai vereségének alapvető okait.

A vita úgy kezdődött, hogy Attlee a szigorú bírálók kövéletében kénytelen volt kijelenteni, hogy a kormány minden felelősséget vállal az ügyben. (Rador).

Rómából jelenti a Rador: A londoni „Times” az angol alsóház legutóbbi ülésével foglalkozva a többi között a következőket írja:

A csendesóceáni brit balsikerek két okra vezethetők vissza: vagy megcsaltak vezetőink vagy pedig állásaink védelménél túlzottan számítottunk az Egyesült Államokra. Mindkét esetben bizonyítékát adtuk annak, hogy képtelenek vagyunk az ellenséges erők felmérésére és csak késve tudtuk megteremteni a szükséges összehangoztatási rendszert. (Rador).

A német külügyminiszter elutazott Budapestről

Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter magyarországi látogatását befejezte és pénteken este utazott vissza Budapestről a német fővárosba. Távozása alkalmából a pályaudvaron Bárdossy László miniszterelnök, külügyminiszter búcsúzott el a német

államférfitől. Ribbentrop elutazása alkalmából az állomáson megjelentek a háromhatalmi egyezmény tagállamainak és a szövetséges államok diplomáciai képviselői, a magyar vezérkar főnöke és a magyar hadsereg több tábornoka. (Rador).

A jelen század regénye a technikai csodák tükrében

A távbeszélgetés gondolatával először a tizenhetedik század végén találkozunk. Egy 1682-ben kiadott könyv tanuskodik erről, amelynek címe a következő: Javaslat arra vonatkozólag, hogyan lehetne mindazt azonnal megtudni, ami a szomszédos városokban történik. A szerző művében azt tanácsolja, hogy egyik várostól a másikig karókra vont vashuzalokat kell feszíteni és azokra csengőket szerelni. E csengők különböző jelzései révén azután csakhamar mindenki megtudhatná, ha tüzvész keletkezett, vihar volt, háború tört ki, vagy bármi más nagyfontosságú esemény történt a szomszédos városokban.

Vannak azonban a szárnyaló képzeletű szerzőnek még más felfedezései is. Így a könyv egy másik fejezetében arról van szó, hogyan érintkezhetnének egymással villámgyorsan egy és ugyanazon városnak polgárai. A tizenhetedik század Edisonja igen ügyes megoldást talált erre is. A városi tanácsnak ugyanis azt javasolta, hogy az összes házakat kössék össze csövekkel s azokon keresztül azután minden fontos mondanivalójukat közölhetik egymással a város polgárai. Végül még azt is tanácsolja a telefon gondolatának legelső naiv képviselője, hogy időkikiáltókat kellene szerződtetni, akik rendszeresen belebömbölik a csövekbe, hogy hányat ütött az óra.

Ime, láthattuk a távbeszélési kísérletek első szerény kezdetét. Hogy azóta, mi minden történt a technika terén, azt kötetekben sem lehetne elbeszéli. Fel-találták a telefont, a tengereken keresztül vivő kábelt, a dróttalan táviratozást, a rádiót, a távfényképezést s teljesen az emberi kultúra és civilizáció szolgálatába állították a rövid hullámokat. A technika esodái mindezek a találmányok és már annyira közelebbiek, hogy használatukat egészen természetesen tartjuk. Vessünk egy pillantást a jövőbe és kíséreljük meg elképzelni, hogy az eddigi pozitív eredmények alapján, milyen csodák fognak még megvalósulni az eljövendő emberiség számára?

Ma például már majdnem minden családnak van rádió készüléke. És azt mostani formájában az idők egyik legmodernebb találmányának tartjuk. Csakhamar azonban azt fogjuk már mondani, hogy a mostani rádió elavult. A mostani rádiókészülék talán már néhány esztendő múlva ócskaságok lesznek és mindenki új gépet fog vásárolni, a távolbalátó rádiót. Vajjon mit tud majd nyújtani számunkra a legújabb típusú rádió? A szoba felára vetülnek majd a legújabb "filmek, hidegben, esőben nem kell elmenünk a moziba. Láthatjuk majd a politikai élet vezéralakjait és mindazokat a szenzációs eseményeket, amelyek világszerte történnek.

De vannak a jövőnek még egyéb meglepetései is számunkra. Ezek között első helyet foglalja el majd a távolból irányított repülőgép. Ezekben a gépekben nem ül légi soffőr a kormányánál. Hiányozni fog a rádió is, aki füllére illesztett hallgatóval figyeli a földről érkezett időjárási jelentéseket. A távolból irányított repülőgép pontosan végzi gépileg meghatározott utját, sőt sokkal nagyobb biztonságot is nyújt, mint-ha akár a legkiválóbb emberi pilóta ülne a kormányánál. A távolból irányított repülőgép minden akadályt gépiesen kikerül, az annyira veszedelmes légúres tereket egyszerűen elhagyja utjában azzal, hogy emelkedik vagy süllyed, végül a leszállást a legsimábban hajtja végre és miliméternyi pontossággal köt ki pont azon a helyen, ahova az elektromos hullám irányítja.

Elektromos szemek vizsgálják a földi gépházak-lól a messzi magasban lebegő repülőgépek utját. De bármely pillanatban akár vissza is lehet hozni a földre a gépet, meggyorsítani vagy meglassítani annak utját. Az utasok viszont a távolról gépek segítségével leveleket irathatnak, amelyek előbb jutnak el rendeltetési helyükre, mint a sürgöny. Világjáró repülőgépeken természetesen ott lesz az orvos is. Ez azonban nem hagyja el fülkáját, hanem a távolalátó műszeren keresztül vizsgálja meg a beteg szívét, tüdejét, sőt még a nyelvét is, ha az rosszlelétről panaszodik.

De nagy változások lesznek a vasutnál is. Eltűnnek majd a jelző lámpák, de eltűnnek a mozdonyvezetők is. Mindenütt automatikusan gyulladnak ki a vilámos fények és mindenütt önműködő szerkezetek lesznek majd a villanyerőtől hajtott, távolból irányított vonatok segítségére. Óriási változások lesznek a hajózásban is. A kapitányoknak alig lesz dolguk a jövőben. A megleendő ut irányvonala egy papírszalagra lesz előírva, ezt az önműködő gépre helyezik, ezután a hatalmas hajó már önmagát kormányozza. Ilyen nagy meglepetéseket tartogt számunkra a jövő és ki tudná megmondani, hogy mennyi újdonságban lesz még részünk, amikről ma még a szakemberek sem álmodnak.

Német tiszték nem működnek a japán hadseregben — állapítják meg Berlinben

Berlinből jelenti a Rador: A svéd lapok londoni munkatársai beszámolnak arról, hogy Nagybritannia fővárosában azt hangoztatják: német tiszték irányítják a Maláji-félszigeten folyó hadműveleteket. Ene állítás bizonyítására felemlítik azt a tényt, hogy az indiai csapatok megölték két európai tisztet a Maláji-félszigeten. Mindkét európai magistermetű, szőke férfi volt.

Mértékadó német körökben kijelentik, hogy ez a hír a brit propaganda arcátlan hazugsága.

Az angolok nyilvánvalóan azt a benyomást akarják kelteni, hogy Kelet-Ázsiában nem a japánok győzték le őket.

E fondorlatoskodással szemben, mint magától értetődő tényt, meg kell állapítani, hogy a japán véderő hadműveleteiben sem közvetve, sem közvetlenül nem vesz részt egyetlen né-

met sem. Ha megtalálták a szóbanforgó két európai tiszt holttestét, akkor minden kétséget kizáróan ezek a „magistermetű és szőke európai tiszték” nem lehetnek mások, mint az

indiai katonák által meggyilkolt angol tiszték. Ezt a tényt megerősítik mindazon hírek, melyek a Maláji-félszigetről az indiai csapatok magatartásával kapcsolatosan érkeztek.

A naiv lelkeknek szánt brit állítások, bár hízle-gők a németek részére, mit sem változtatnak az angolok számára oly fájdalmas valóságban, azon tudniillik, hogy az angol csapatokat a legszabályszerűbb had-
vezetés révén a japánok győzték le,
— állapítják meg német politikai körökben (Rador).

Pacha püspök körlevele a papsághoz a világ bajairól, az új eszmékről és a papság hivatásáról

Pacha Ágoston dr. timisoarai (temesvári) megyéspüspök körlevelet intézett papságához, komoly időkönöz mért szavakkal vezeti be a főpásztor új-évi üzenetét. Az óév utolsó pillanatai ágyúadórüsszel búcsúztak, az új esztendő első sugarai csatamezőkre világítottak. Szól az áldozatokról, amiket állam, nép, családok és egyedek egyaránt viselnek és arról, hogy papságát nemcsak a saját ügyei, hanem a hite-
kés is foglalkoztatják.

— Bennünket — folytatja a püspök — Krisztus szolgáit, Isten kegyelmének sáfárjait sokkalta súlyosabb gondok is foglalkoztatnak, amikor hiteinknél visszaesést látunk azokban, amik Istené és az egyházé.

Vannak akiket nem érdekelnek Isten és az egyház ügyei s akik bennünket kerülnek, sőt szóval írásban vagy magatartásukkal ellenséges lelkületüket nyilvánítják. A dolgok ilyen állása mellett felmerülnek kérdések, amelyekre ma még senki kimerítően nem tud felelni, problémák, amiket már nem tud megoldani senki. Vajon — kérdi a püspök — a mi hibánkból kifolyólag alakult-e így a helyzet, vagy azok hanyagságából, akik mielőttünk viselték a lelkipásztori tisztelet? Vagy pedig a hívő nép vétkezett-e és nem hallgatta lelkipásztorai szavát?

Kit akartok most vádolni: a nyáját-e vagy a pásztort?

Felujulnak az idők sebei, nem reánk tartozik, itélkezni elevenek és holtak felett. Hiszen gyarló emberek vagyunk. Arra tartozik mindez, aki mindenható és mindentudó s akinek irtalmassága határtalan, aki a jósnak véghetetlen forrása.

Felhívja papsága figyelmét az egyházi törvénykönyv rendelkezésére, amely szerint a papok kötelessége a világiaknál szentebb

életet folytatni.

Ez a kötelesség, ugymond, a mai időkben, amikor az egyház annyi neves támadásnak van kitéve, a papság pedig nem mindig és mindenütt jóakaratu emberek kritikájának, fokozottabban áll. A pap legkiválóbb disze a jámborság. Türelemmel hallgasd meg hivedet — mondja a továbbiakban — és megértéssel légy irántuk, ha hozzád fordulnak. Nem a nyáj van teérted, hanem te küldetél a nyájhoz, hogy legeltesd és üdvösségre vezered. Mindig úgy cselekedjél, hogy szolgálatunkat meg ne vessék és mindenben Isten hűséges szolgálóként álljuk meg helyünket.

Ha új eszméket hirdetnek hivedek között, őrizd meg lellynyugalmasod és minden szor-
vedély, elhamarkodottság és makacsság nélkül itéld meg ezeket.

Legyetek türelmesek azokkal szemben, akik bennünket nem szeretnek, sőt üldöznek. Keressétek először az Isten országát és annak üdvösségét és minden más megadatik nektek.

A püspök újévi szózata ezután különösképp felhívja a figyelmet a Szentatya legutóbbi rendeletére. A hívő nép buzgó imádsággal forduljon — az emberiség nyomorának és bajának enyhítésére — az Istenhez s elrendelte továbbá XII. Pius pápa, hogy erre a célra az egész földkerekségen egészszéles szentmisét mutassanak be. Végül megköszöni papsága újévi üdvözlését és ezen bizakodó szavakkal fejezi be körlevelét: Teljes szívvel együttérzők veletek, résztveszek szivesen fáradoalmaitokban és atvai jóindulattal akarok vigasztalni szomorúságtokban. A mennyei Atya, aki gondot visel reánk, aki megbívtat arra, hogy az ő szőlőjében dolgozzunk, meg-forja sáni ennek a munkának és fáradságnak a gyümölcsét!

„URANIA” sláger- filmszínház ARAD. TELEFON: 12-32

Ma rendkívüli premier

Az idei évad egyetlen GANGSTER filmje
Az előadások kezdete 3, 5, 7, 15 és 9:15-kor

A bűn árnyékában

Patrica Morison, Carol Naisch

Idegtépő cselekmény. Minden idők legizgalmasabb filmje. A rendőrség harca egy leány által vezetett rablóbanda ellen.

Ma 11:30-kor m a t i n é 40 leles helyárrakkal

Németországban teljes a rend és nyugalom

Az ellenséges hírverés ellenléteket szímatol, holott a valóság az, hogy a német nép egysége megbontathatlan — Cífolat az angol-amerikai propagandára

Berlinből jelenti a Rador: Az angol-amerikai hírverés pénteken rádió útján közölte, hogy Németországban jelenleg nagy nézeteltérések és elvi ellentétek állanak fenn a hadsereg tábornokai és a párt politikai vezetői között.

A hírverés azt is világgá kiáltotta, hogy Berlinben forlásokat emeltek a város megvédésére a párt által az utóbbi időben hozott intézkedésekkel elégedetlen tábornokok parancsnoksága alatt álló hadsereg inváziója ellen.

A hírekkel szemben, amelyek ezuttal is az angol-amerikai hírverés hazug voltát bizonyítják, a Berlinben élő szemtanuként szolgáló külföldi újságírók ál-

lást foglaltak és a világ fővárosaiban a valóságot nyilvánosságra hozták. Berlinben és egész Németországban a legtökéletesebb rend és nyugalom uralkodik. Az angol-szászok által terjesztett hírek a képzelet birodalmába tartoznak.

Az angol-amerikai hírközleményeket a berlini idegen újságírók, éppenugy, mint a belföldi sajtó ugyanezkor, a riodejaneirói konferenciára egybegyűlt délamerikai államok befolyásolási kísérletének tulajdonítják. Ezzel akarják rávenni őket, hogy szaksítsák meg a kapcsolatokat Németországgal és üzenjenek hadat a tengelyhatalmaknak.

Változatlan hevesseggel folynak a keleti front középső és északi szakaszán a védelmi harcok

A német véderőparancsnokság a vezéri főhadiszállásról tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

A Krim-félszigeten és a keleti front déli szakaszán csak kisebb hadműveletek voltak. Német harci és zuhanóbombázó repülőgépek a Szebasztopol és Feodosia körüli vizeken elsüllyesztettek egy négyezer tonnás szállítóhajót és megromgáltak bombatalálatokkal két nagyobb kereskedelmi hajót és egy könnyű cirkáló. A Fekete-tenger keleti partjánál egy másik kereskedelmi hajót felgyújtottak.

A keleti front középső és északi szakaszának

egyrészen változatlan erővel folynak a súlyos védelmi harcok.

Eszakafrikában, Sollum körzetében az ellenség fokozta a tüzérségi tevékenységet és a légi támadásokat.

Agadabia körzetében mindkét részről felderítő tevékenység volt. A Málta szigetén levő ellenséges repülőterek elleni támadásokat eredményesen folytatták.

Brit bombázó repülőek megkísérelték a francia partok elleni támadást. Ennél a kísérletnél négy ellenséges bombázót lelőttek a német vadászrepülőek.

Olasz hadijelentés

Rómából jelenti a Rador: Az olasz hadsereg főhadiszállásának jelentése szerint az utólagos pontos vizsgálatok alapján megállapították, hogy a Valianton kívül még egy Barham-típusú páncélos csatahajót is megromgáltak azok az olasz tengeri egységek, amelyek behatoltak Alexandria kikötőjébe. Kirenkjában az ellenség erős tüzérségi tevékenységet folytat a Sollumnál levő olasz állások ellen. Az olasz és német repülő eredményesen bombázták az ellenséges táborokat és gépfegyverrel lötték Agadabia körzetében az ellenséges menetoszlopokat. A német repülőek légi harcokban hat ellenséges repülőgépet lelőttek. Öt ellenséges repülőgép Bengházi felett meg-támadott egy olasz felderítő repülőgépet, amely két brit gépet lelőtt és azután visszatért támaszpontjára. A repülőgép tisztje és megfigyelője halott volt, míg a személyzet másik három tagja megsebesült. Sollumnál az olasz légvédelmi tüzérség lelőtt egy ellenséges repülőgépet. Tripolisznál egy olasz hadihajó szintén

lelőtt egy ellenséges gépet. A Földközi-tenger feletti rossz időjárás ellenére az olasz repülőek folytatták Málta szigete elleni támadásukat.

A BRIT HAJÓHAD DECEMBERI VESZTESÉGE

December elsejétől a brit hajóhad veszteségei a következők:

A Földközi-tengeren elsüllyedt öt cirkáló és két torpedóromboló, súlyosan megsérült egy sorhajó, hat cirkáló és egy torpedóromboló.

A Csendes-óceánon elsüllyedt két sorhajó, két cirkáló, két torpedóromboló, két ágyunaszád és több felfegyverzett szállítóhajó.

Az Atlanti-óceánon elsüllyedt egy repülőgépanyahajó és egy cirkáló.

Nem egészen egy hónap alatt tehát a brit haditengerészet tizenhét egységet veszített s a többekévesebb megsérült hajók száma ennél is nagyobb. (ESS).

MEZZOALTO

— az olaszok új titokzatos fegyvere

Rómából jelentik, hogy az olaszok ebben a háboruban most használják elsősorban titokzatos, új fegyverüket, melyet „Mezzoalto”-nak neveznek. Ez egy újrendszerű támadó fegyver s az olasz lapok leírásai-ból annyi állapítható meg, hogy Malta, La Valetta ellen ezt a fegyvert már az elmúlt nyáron is kipróbálták. A „Mezzoalto” hír szerint nagyon kis fegyver, motorcsónakkal szállítják közvetlenül a harc szín-

helyére. Az új fegyvert kezelő tisztek tisztában vannak életveszélyes feladatuk nehézségeivel. A fegyver nagyszerűen bevált és harcbevételéhez szakkörökben sok reményt fűznek. Kiemelendő a fegyvert kezelő tisztek különleges kiképzése. Az új fegyver kezelése nagy lélekjelenlétet és elszántságot igényel s az olasz tisztek az eddigi kísérletek folyamán nagyszerű teljesítményt nyújtottak.

CORSO

(ARAD)
Tel. 23-64

Előadások 3, 5, 7'15 és 9'15-kor

Vasárnap d. e. 11'30-kor matiné

Hos zas vararozas man a világ legnagyobb teaterója éneki. DE JAM NO GIGLI az

Az éneklő bolond című filmben

a BAJAZZOK, ROMEO és JULIA c. operák felejthetetlen ariáit a „MARIA” című szerelmi dalt és számos olasz népdalt, vele együtt énekel a filmben a legszebb német énekesnő KIRSTEN

HEIBERG. —Közkívánatra még pár napig a kiváló filmkabaré. A legújabb híradó

A család ünnepe

Január 11

A család fontos szerepét a Megváltó születése is kidomborítja. Szent Bonaventura szerint (III. Sent. Dist. XX.), Isten a megtestesülés és hejjei más módon is megválthatta volna az emberiséget. Ha elfogadjuk Szt Bonaventura nézetét, mely szerint Isten azért akarta a megváltás módjúl a Masoák Isteni sá mély megtestesülését, hogy ezáltal kimutassa végtelen emberszeretetét, akkor azt is állíthatjuk, hogy az emberi természet Alkotója azért akarta, hogy a Megváltó Mária és József családjában szülessen meg, s innen induljon el az emberiség megváltása, hogy ezzel is kifejezze azt a fontos szerepet, melyet a család Isten örök tervében elfoglal.

A család a nemzet bölcsője. Az Anyaszentegyház, melynek karjaiban nemzetek nevelkedtek és lettek nagyokká, nemzetnevelői hivatásánál fogva örök példaképül a Szent Családot állítja elénk, melyben minden család, szegény vagy gazdag, nemesi vagy polgári család, megtalálja azokat az erényeket, melyek elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy a család betölthesse azt a magas és felelősségteljes hivatást, mely egy nemzet életében reá vár.

A családapák megtalálják szent Józsefben az atyai gondoskodás és örökös példaképét.

A családayak Szűz Máriában a hűség, tisztaság, szerénység, alárendeltség és háziasság csodás példaképét találják meg, — mindkettőjükben pedig a gyermek-nevelők eszményképét, míg a gyermekek, Jézusban, az engedelmség mintaképét szemlélik.

A Szent család, minden család részére példa és erőforrás, hogy bármilyen sorsoan hivatása magaslatán álljon, s a nemzet életében értékes alkotó legyen.

A családi fészek a nemzet bölcsője, melyben a jövő nemzedéket ringatják! Egészséges ifjúságot csak egészséges családtól várhatunk. Kell, de nem elég itt csak a testi egészségre gondolni. Egészséges lelkületű fiatalságra van szükség, mely csak a keresztény életeszmenytől áthatott családokban fejlődhet ki! Nincs jövője annak a nemzedéknek, mely a családi fészkekben nem a kereszténység bölcsődalát hallotta s szüleitől nem Mária és József példáját látta.

Van Pestalozzinak egy nagyon találó hasonlata: ha elrontjuk, vagy elveszítjük a madár fészket, tönkre tesszük az életét. Nagyon kevés reményt fűzhetünk ahhoz a fiatalsághoz, mely széthulló családi fészkekben tanulná a szárnybontogatást!

Az ifjúság: élet, erő és jövő! A családtól függ, hogy az ifjúság meg fog-e felelni a belé helyezett varakozásnak, s nem fog-e szárnyazogóan idő előtt összetörni!

A fiatalságon épül a jövő, a fiatalság pedig a családon. Ezért a család felelős minden nép jövőjéért.

A Megváltó születésének ünnepkörében kimagasló ünnep a Szent Család ünnepe, mely minden Újév előtt felkiáltójelként figyelmeztet újból és újból, a család magas és felelősségteljes hivatására...

Dr. Kulcsár Mihály, (Lugoj-Lugos).

Vasuti és közlemezési kerá'ozások Törökországban

Ankarából jelentik: A török kormány a vasuti forgalmat korlátozó intézkedések keretében elhatározta, hogy a Taurus-Express, mely eddig hetenként háromszor közlekedett, ezután csak kétszer közlekedjék. Ez a határozat január 14-én lép érvénybe.

Isztambulból jelentik: Ma, vasárnap kezdik meg Törökországban a kenyérjegyek kiosztását. A kenyérjegyek alapján történő vásárlás határidejét még nem tüzték ki. (ESS).

Elsüllyesztett amerikai hajó

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálat washingtoni értesülés alapján közli, hogy az Egyesült Államok tengerészeti miniszteriuma bejelentette az „American President Lines” társaság tulajdonát képező „Ruth Alexander” nevű hajó elvesztését. A hajót, amely 8135 tonnás volt, a holland-indiai vizeken ellenséges repülőgép támadta meg. A gőzöst a legénység elhagyta és így elvesztésével lehet számolni. A legénység egy tagja meghalt, négy megsebesült.

A Szovjet agrárpolitikája és a német-szovjet háború

Német részről bejelentették, hogy újjászervezik a megszállt területek agrárviszonyait és a parasztek személyes tulajdonuk gyanánt visszakapják a földet. A kérdést két lényeges elemre kell bontani. Az egyik tisztán politikai: a föld magántulajdonba juttatása minden bizonnyal nem téveszti el hatását a paraszttömegeknél, hiszen közismert,

A „Mir“-től az agrarreformig

Az orosz jobbágyság felszabadosítását — a kérdés négy éves tanulmányozása után — a „reformcár“-nak nevezett II. Sándor, akit husz évvel később forradalmárok gyilkoltak meg, hirdette ki 1861-ben.

Egyéni szabadságukat a parasztek ingyen kapták.

A földbirtokos és a paraszt szabadon egyezhettek meg a válságdíjban. A felszabadosított jobbágyok birtokúkat 2—18 holdban állapították meg.

A faluközösség, a „mir“, azonban a jobbágyfelszabadosítás után in fennmaradt.

Ez a rendszer, amelyet ósi, kommunisztikus elemi miatt az agrárszocialisták, a „narodnikiek“ legjobb biztosítéknak tekintették arra nézve, hogy az országban könnyű lesz az átmenet a kollektív társadalmi formákhoz és amelyet a nyugati szocialisták is alaposan tanulmányoztak, abban állt, hogy a „mir“ maga választotta meg előjáróit és osztotta fel a földet, amelyet a földesur nem az egyéneknek, hanem a közösségnek adott át robothatás és a termés egyhatoda ellenében.

A „mir“ feladatára, ha a túlnépesedés következté-

Kapitalizmus vagy agrárszocializmus

Az agrárproblema kiéleződése szorosan összefüggött a kapitalizmus fejlődésével. A jobbágyfelszabadosítás szükségességének első hirdetői a francia forradalom eszméitől merítették gondolataikat. De másrészt

a fejlődő ipacnak is mindjobban érdekévé vált a felszabadosult paraszti erő városba-özönlése.

A polgárság követelte legjobban az agrarreformot. Még korábban a kérdés megoldatlansága a forradalom táborába terelte az elégedetlenekeket. Az 1861-es reformot nem kis részben a forradalmi mozgalmak váltották ki.

A „narodnikiek“ abban reménykedtek, hogy a forradalom révén a parasztság életének közösségi formái lehetővé teszik a közvetlen átmenetet a feudalizmustól egy agrárszocialista társadalom felé. Az európai szocializmus hívei ezzel szemben rámutattak arra, hogy Oroszország máris a kapitalista fejlődés útjára lépett és így a munkásságra vár a feladat, hogy a régi rendszert megdöntve, a parasztság problémáit is megoldja. A megoldás tekintetében a „narodnikiek“ és későbbi utódai, a „szociálforradalmárok“

megállapították, hogy a föld sántái és birtoklára csakis a munka ad jogot.

Az orosz paraszti élet hagyományaira hivatkozva a közösségi eszmét és a munkát jelölték meg a földművelés megoldásának alapjául és a föld társadalmisítását a követendő célnak. A mérsékeltberek a számdördölő előtt, belátva az orosz kapitalizmus té-

A bolsevikiek kisajátítják a szociálforradalmárok agrárprogramját

Az 1917-es forradalmat a háború és nem az agrárkérdés robbantotta ki. De amikor kitört, ez a probléma teljes súlyával felszínre került. A parasztság maga ragadta kézbe a kezdeményezést és mindenfelé önkényesen osztogatni kezdte a földet. A bolsevikiek kihasználva a helyzetet, főjelszavaikkal, amely búke és kenyér volt, hozzászótatták a földet is. Elvi megmaradtak a föld nacionalizálásnak álláspontján, de amikor hatalomra jutottak, többé-kevésbé befejezett tények előtt álltak.

A földosztást a gyakorlatban a parasztek már maguk végrehajtották.

A földtulajdon szocializálásától a NEP-ig

A parasztság kezében volt a föld és amit neki adtak, azt a sajátjának tekintette. A bolsevik kormány uralmának biztosításával lévén lefoglalva, minden igyekezetével a parasztság semlegesítésére törekedett. Lenin tiszttában volt azzal, hogy az agrárkérdésnek a bolsevikiek által vallott elvek szerinti megoldását csak fokozatosan lehet végrehajtani és annak előfeltétele az ország iparosítása.

De a háború következtében amugy is válságban lévő gazdaság

helyzete tovább romlott.

mily nagy részük fogadta ellenállással a kollektivizálást. A másik termeléspolitikai: mily hatással lesz az új földosztás a megszállt területek agrártermelésére és miképpen oldható meg a termelésfelesleg hatósági ellenőrzése, illetve felvásárlása. Nem érdektelen, ha áttekintést nyújtunk az orosz agrárpolitika főbb mozzanatairól.

ben egy családra már igen kevés föld jutott, új földosztást rendeztek. E rendszer mellett a parasztek egyéni tulajdona csupán a háza, háziállatai és a felszerelés volt.

A közösségi rendszernek a jobbágyfelszabadosítás utáni fenntartása és a földért fizetendő válságdíj tartozások a gyakorlatban hosszú ideig kétségessé tették a paraszti szabadságát. Helyzete kevésbé javult és a gyakran megismétlődő agrármozgalmak közül a legnagyobb — részben — az 1905-ös forradalomhoz vezetett. Leverése után Sztolypin miniszterelnök, akit néhány évvel később ugyancsak a forradalmárok öltek meg, hajtotta végre agrarreformját, de ez, bármennyire is nagyszabású volt, már nem igen segített a helyzeten. A dolgok tulságosan megérték. Sztolypin a parasztek tehermentesítésére eltörölte az állami és magánadóságok nagyrészét.

Megengedte a parasztnak a „mir“-ből való kilépést és magánbirtok vásárlását.

Sztolypin tizennyolc millió hold szétosztásával több mint egy millió új parasztagazdaságot tett életképesé.

nyét, megelégedtek kisebb reformokkal, a szegény parasztság földhözjuttatását, a parasztság helyzetének megjavítását, adócsökkentéseket és hasonlókat követelték.

Velük szemben a szocialisták rámutattak arra a bomlasztó hatásra, amelyet az ipari kapitalizmus gyakorol a parasztságra és csak a társadalmi kérdések általános megoldásával tartották lehetségesnek a parasztság helyzetének gyökeres rendezését. Egyrésztük, Plechanov és hívei, megelégedtek volna reformokkal, míg

a szélsőségesek a föld nacionalizálását követelték azzal a megállapítással indokolva, hogy a földosztás meghagyná a parasztnak a föld teljes járadékát, míg a nacionalizálás az abszolút járadékot megszünteti és a különböző földjáradékot progresszív adó formájában az állam „megfoghatja“ és behajthatja.

Tehát már itt felmerült a probléma, miképpen lehetne az agrártermelés állami ellenőrzését és feleslegének behajtását biztosítani.

Ezzel kapcsolatban meg kell még említeni, hogy a Sztolypin-féle földreform előtt a parasztság kezén a föld 48 százalékát, a földesurak, állam és egyház kezén pedig a fennmaradó 52 százalék volt. Az 1917-es forradalmat megelőzően a helyzett annyira megváltozott már, hogy Oroszországban a parasztek a földbirtok 76 százalékát és Ukrajnában 55 százalékát bírták.

A polgárháború fokozta a bajokat és rövidesen a szovjet kormány arra a keserű valóságra ébredt, hogy a parasztság helyesli ugyan a földosztást, de abból, amit a föld termett, megfelelő ellenszolgáltatás nélkül, nem akar semmit sem odaadni. Az ország ellátása, a polgárháború bolsevista frontja volt veszélyben ér erre a legradikálisabb eszközökhöz folyamodva,

bevezették a hadi-kommunizmust, a kényortelen rekvirálások rendszerét.

A pénz teljesen elértéktelenedett és a bolsevisták kiküszöbölését hirdették, csaknem teljesen a naturálgazdálkodásra térve át.

FORDITÁST

román és magyar nyelven, okmányokat, irodalmi és szakműveket

VÁLLALOK

Címeiket a timisoarai kiadóba kérek

A hadi-kommunizmus politikájának következményei hamarosan mutatkoztak.

A paraszt nem volt hajlandó úgy dolgozni, ha munkájának eredményét erőszakkal elveszik.

Igy 1920-ban a bevetett terület 30 százalékkal, a terméshozam deszjatinonként pedig 40 százalékkal csökkent. Az össztermés alig volt kétharmada a békeévek átlagának és csupán egyharmada annak került a piacra, ami a normális években.

A Volga vidékén kitört éhség több millió ember életét követelte, de éhezett az egész ország is.

Ezek voltak az előzményei az 1921-ben kihirdetett új gazdasági politikának, a NEP-nek, amely beszűkítette az erőszakos rekvirálásokat, bevezették a mezőgazdasági adót; előbb természetben, később pénzben kellett leróni és a paraszti termésművelést szabadon eladhatta.

Jelentkezik a kulákveszedelem

A változás dacára a piacra a háborúelőtti termésnek csak háromnegyede került. Sőt búzából kevesebb, mint a fele. Kiderült, hogy

a paraszt inkább a saját fogyasztását fokozza, mintsem az államnak engedje át főlölségét.

Újabb rendezés vált szükségessé, amelynek során a bolsevik párt két, illetve három táborra szakadt. Bucharin hívei rámutattak arra, hogy az ország békébeli termésművelésének 72 százalékát szállította a nagybirtok és a kulák és csak 28 százalékát a szegény parasztság, míg most a felére csökkent termésművelés 74 százalékát adja a szegény parasztság. Ebből tehát az következik, hogy a nagybirtok és gazdag paraszt részese az ország ellátásában minimálisra csökkent. Bucharin, aki e kérdésben a jobboldalt képviselte, ekkor adta ki híres jelszavát, hogy „hadd gazdagodjanak a parasztek“, értve ezalatt, minél gazdagabb a paraszt, annál nagyobb a termésművelés, amit a piacra dobhat. A baloldali elmentábor; Trockij és Zinovjev hívei, ugyanabban a tényből kiindulva, hogy a kulák részese az ország ellátásában jórészt kiesett, épp az ellenkező következtetést vonta le:

a kulák erőre kapott és szabotál, gazdasági erejének növekedésével mindjobban érvényesíti politikai befolyását, tehát le kell törni és meg kell semmisíteni.

Az ötéves tervek és a kollektivizálás politikája

A két ellentétes csoport közötti sztalini vonal előbb a baloldali ellenzékét megsemmisítve, Bucharin álláspontját fogadta el, majd kisajátítva a Trockij—Zinovjev-csoport programját, Bucharinnal végzett.

A kulákok felé tett engedmények kudarcra már 1927-ben nyilvánvaló volt, amikor

az állami bevásárló szövetek nem tudták végrehajtani az előirányozott vásárlási tervet és az előző év tízmillió tonnájával szemben csak kétfélmillió tonna állt rendelkezésre a kivitel céljaira.

1929 végén még mindig csak a parasztagazdaság 1,7 százaléka volt kolhozokba szervezve. 1930 február 2-án jelent meg a parasztagazdaság kollektivizálásáról elrendelő törvény és az év végéig már a gazdaságok 55 százalékát kényszerítették erőszakkal a kolhozokba.

Az eredmény katasztrófális volt. Már egy hónapra rá enyhíteni kellett az intézkedéseket és aztán újabb rendelkezések hól fokozták, hól enyhítették a parasztságra ereszkedő nyomást.

Megindult a kulákok kiirtása, amelynek során többmillió embert telepítettek át vagy száműzték távoli vidékekre.

Az ország állatállománya rohamosan csökkent, a munkák rosszul haladtak és éveken át a mezőgazdasági termelés nagy válságokon ment át.

Hogy a teljes kollektivizálás dacára mily erősen ragaszkodik a szovjet paraszt az egyéni gazdálkodás módszeréhez, talán semmi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy néhány hónappal a német—szovjet háború előtt a szovjet kormány rendeltileg volt kénytelen a kolhozokba való beöltöztetésre kényszeríteni a tanyai gazdaságokban élőket, akik ily módon akarták magukat kivonni a kolhoz munkából. Az ilyen tanyai parasztagazdaságok számát a saját többszázazatra becsülte.

A Szovjet kollektivizálási politikájával elérte a fejlettebb munkamódszerek alkalmazását, a mezőgazdaság gépesítését és sok tekintetben a terméseredmények fokozását, valamint az ország szaktermelése felett szinte korlátlanul rendelkezett.

T. S. V.

VITA ZSIGMOND (AIUD-NAGYENYED)

Édes anyanyelvünk

A Halotti beszéd komor igéi ma is mindegyre fülembe csengenek: „Látjátok feleim, mik vagyunk? Mai hangsullyal és kiejtéssel mondom, de egyszerre belém túll több mint hétszáz év magyar szellemi múltja és már a véremben érzem nyelvünk iuktetését. Valamikor vidáman beszélgettem franciául idegen vidékeken és hazajövet is könnyen a beszédembe eszszott egy-egy francia szó vagy kifejezés. Azután jöttek a hazai földhöz kötött csendes munka évei, belém nőtt a hegyek koszorúza táj, színeit, hangjait, beszédjét mind mélyebben izleltem magamban, a testemen végigáramló nyelvek minden esőppjét külön-külön is éreztem és értékelni kezdtem. A magyar nyelv édes anyanyelvemmé vált, amelyet védeni és amelyért néha harcolni is kell. Apáczai, Szecezi Molnár és a többi Európát járó magyarok is ilyenformán tettek. Európa ébresztette őket magyarságukra, a magyar szellem kincseire és feladatára. Besseneyi Bécsben ébred rá a magyar nyelv rejtőző szépségeire. Kincset, értéket tartalmazó hegyhez hasonlítja anyanyelvét, amely még nincsen kibányászva. Is mit tehet arról a hegy, hogy a bányászok jústák, nem keresik meg a benne levő aranyat?...

Kétszer tanuljuk meg az anyanyelvünket. Először a szülői házban vele kezdünk el járni, a világban tájékozódni, azután felnőt kerünkban öntudatosn kezdjük nyelvünk gazdagságát izlelni. A tanulásnak végére, mint az életnek és a halálnak az emberi porszemnek és a végtelenség titkainak megismerésére sohasem jutunk el itt a földön. A nyelv mégis az anyagtól a szellemiséghez vezet, önálló, sajátos világba, amelynek megvannak a maga törvényei és az ellenük való vétés torzzá, hazuggá teszi a világot, félrevezet és nyomorókká tesz. Aki a nyelve ellen vét, az eltéved a szellemi világban, bán, vakon botorkál és a posványba zuhan. Ezért kell a nyelvnek és vele egy szellemiségnek épségét megvédelmeznünk egyre újult erővel és ma különösen, amikor újra tájékozódni akar a világban az ember. Is magának a kisebbségi, Romániába szakadt, magyarok s. ki az új európai rendben való helyét keresi, a nyelv, a történelmi szellemiség titkai felé kell fordulnia, nem pedig idegen eszmeáramlatok után kell futnia, mert akkor csak eltéved. A nyelv tisztasága pedig a gondolkodás tisztaságához vezet, rámutat örök értékeinkre, amelyekről ma sem szakadtunk el.

A Halotti beszédben a középkori magyar nyelv tömör lényegével az isteni törvényben való megnyugvás és a mélyseges emberi alázat szótal megméltó kezdet egy európai irodalomhoz, amelyet a nyugati kereszténység emelt föl, de amelyet a keleti komolyság, őszinte egyszerűség és a haragra való öntudatos készség tett időt állóvá és fejlődőképessé. A magyar lényeg benne van már a Halotti beszédben és mint ahogy minden jelentősebb alkotásunkban benne van, habár egyre bővül, szélesebb formában. A forma változik, de a belső lényeg, a szellemiség megmarad. Pedig közben sokat változik a népek is az élete. A hét évszázadban csupán az irodalomma nemesült nyelv fejlődését kísérhetjük, de e mögött még távoli évszázadok kérdése vész a nyelv fejlődése. Az évszázadok folyamán török, latin, német, szláv és sok más nyelv ajándékaival egyre gazdagodott és változatosabbá lett a nyelvünk. Alaptörvényét, szerkezetét és szellemiségét mégis megmaradtak, mint ahogy megmaradt és csak alakult a nemzet, amely a nyelvet formálta. Ezért idézzük ma ismét a Halotti beszédet és utána nyelvünk régi nagy mesterét, kiknek vezetésére ma ismét szükségünk van.

A nyelv fejlődésének ritmusa változik, néha néha elcsendesül, máskor neki-nekírugaszkodik. Ilyen lökést adott nyelvünk fejlődésének például a reformáció, amikor a népi nyelv erői beleszakadtak az irodalmi nyelvbe és egyszerre esodálatos szellemi áradás indult meg. Sztárai Mihály, Bornemissza Péter, Balassa Bálint, Károlyi Gáspár és még annyi társuk a hitéért, a megtisztulásért, az isteni kegyelemért küzdő magyarnak a nyelvét hajlékonyabbá, szívesebbé zengőbbé tette. Most már egy egész zenekar hangjai zendültek meg a magyar

írott nyelvben. A föld színei, az emberi élet szenvedései, háborgó indulatai, hullámzó érzései, a hit kétségei, a sors és a hivatás, az isteni küldetés parancsai ekkor találnak igazán magyar nyelven hangot, hogy többet sohase hallgassanak el. Az embernek önmagába és világba kellett tekintenie, hogy az Istenhez, az örökkévalóság titkához szállhasson a bünbánatban megfürödvé... Ennek a lelki harcnak és megtisztulásnak emléket sohasem felejtethi a nyelv, ha később másfelé fordul is fejlődése.

Egy század küzdelmei után jön Pázmány Péter, hogy a katolikus barokk-kor életérzésével gazdagítsa a magyar nyelv hangszerelését. Pompásabbá, ragyogóbbá, unnepelesebbé teszi, hogy a földi dolgoktól az ég felé emelje föl a megalázott embert. De mellette feltűnnek már a nyelv tudós buvárjai, egy Geleji Katona, egy Apáczai, kik a nyelv újítását, öntudatos fejlesztését kezdik építeni. És jönnek a XVIII. század nagy nyelvújítói: egy Besseneyi, egy Báróczi, egy Kazinczy és utánuk a XIX. század írói, kik a nyelvet a maga régi szelleméhez

Könyvszemle

A NEVELŐ TANÍTÁS

Erdélyi Gyula és Nemes János könyve

A „Tanítók Pedagógiai Könyvtára“ első kötetként az elmúlt napokban hagyta el a sajtót Erdélyi Gyula tanítóképzőintézetű tanár és Nemes János gyakorlóiskolai mintatanító: „A nevelő tanítás“ című nyelvi iv terjedelmű együttes munkája. A kiadás költségeit az Erdélyi Református Egyház Ideiglenes Intézőbizottsága vállalta magára, míg a nyomtatás munkáját az Aiud (nagyenyedi) Keresztés cég végezte. A könyv ára 100 lei.*

Azok után, amikor a könyv elő bevezetőül a szerzőkön kívül Csefő Sándor tanítóképző igazgatót, író formán hallgatásra vagyunk ítélve. A karácsonyi ünnepek hangulatában mégis kíváncsokk néhányszó a lelkünkben, azokból, akik e munkával megajándékozottaknak tartják magukat.

Aból a körülményből ugyanis, hogy az újabb fészekrakás után népoktatásunk fontos ügyei ilyen nyilvánvalóan figyelmünk középpontjába kerültek, messze kiható s öbnizalmunk fokozására alkalmas következtetést vonhatunk le. Már csak ezért is kedve telhet benne mind az érdekelt tanítóságnak, mind az oktatásügyünket figyelemmel követő dél-erdélyi magyar társadalomnak.

Véleményünk szerint nem mulaszthatja el megszerezni ezt a könyvet az a tanítójelölt, aki életpályájára felkészülten öhajni lépni. Hasznosítani tudják a benne foglaltakat a kezdő tanítók, kik e kiadvánnyal leektervek elkészítéséhez kiváló segédeszközökhöz jutnak s végül, minthogy az egyes tanítási eljárásokra nélkülözhetetlen utmutatást nyújt, ugyannyira, hogy a tanítást mindenki számára megkönyvít, gyakorlott tanítók asztaláról sem hiányozhat. A tapasztalás amellett azt is igazolja, hogy a didaktikai eljárásokba az önállóodás során sokszor tevédesek sikkának be. Ezek idővel elsőbbségre tartanak jogelmet és tanítómendezékek gyakorlatában örökletes fonáságok gyanánt szerepelnek. Tőlük viszont épugy nem tudunk megválni, mint megrögzött egyének szobájuk dehos levegőjétől. Erdélyiek könyve hozzá fog járulni egy kis tisztulási folyamathoz is.

A szerzők biztos kézzel vezetnek olyan területre is, melyre felve szoktunk lépni. Könyvük vonatkozást teremt a hivatalos követelmények és az általános didaktikai elvek között is. A tanítót nem állítják leküzdhetetlen feladatok elé s mindazt, ami a gyakorlatban könnyűszerrel keresztül vihető, könnyen átélkinthető összefoglalásban nyújtják.

Az egyes tárgyakkal kapcsolatban foglalkoznak a) azok tanításának nevelői céljával, b) általános metodikai elvekkel, c) hasznos utmutatást közölnek a tanításhoz való előkészültre, majd d) ez egy-egy órák anyagának módszeres feldolgozására adnak hármas tagolású sémát (Előkészítésre, az új anyag átszarmaztatására s az új ismeretek felhasználására.)

És mindamellett, hogy a nálunk mindig megfonosodott Ziller-Reim és Dörpfeld-féle formális fokozatokra építik terveiket, a szerzők meglehetősen sza-

Ha Timisoara-ra

érkezik, szálljon meg a

„HOTEL EUROPE“

szállodában

IV, Bul. Regele M'hai 17 sz. alatt

A szálloda kedvező fekvésével, központi fűtéssel, folyó meleg- és hideg vizével, komfortos szép szobáival, fürdőszobáival, de polgári áraival otthonias kényelmet nyújt. Telefon: 21-19. szám.

vezetik vissza.

Ma ismét a nyelvi erjedés, a tisztulás és fölfrissülés idejében vagyunk. De ugyanakkor érezzük a minden oldalról felénk ömlő idegen hatásokat, belénk sajog a kereszt nyelven, a kevert nyelven való beszéd és tiltakozunk ellene. Látjuk a szomszédos nyelvekkel való sürü érintkezés, a tömeges fordítások, a siető újságíró nyelv veszedelmes hatásait. Ezért beszélünk ma ismét édes anyanyelvünkéről és próbáljuk meg a csendes gyomlálást, mint előttünk Kosztolányi, Halász Gyula és még annyian

bad kezét engednek a tanító egyéniségének, esetenként a tanulóknak szabadteret biztosítanak s túlzott mértékben már azért sem kötik meg a tanítót, mert tudatában vannak annak, hogy a módszer az egyes tanítási egységekben rejlő kultúrértékek neme szerint — egy tantárgyon belül is — más és más lehet.

Ennyi dicséret után a szerzők nem vehetik zokon, ha munkájukhoz két megjegyzést is fűzünk.

Az erkölcsi jellem kialakítását, helyes világszemlélet bontakoztatását az iskolában sem csupán az egyes tantárgyakba foglalt anyaggal és annak módszeres feldolgozásával érhetjük el. A szemünk előtt lepergő kulturális értékek áhangelése, az irányított gazdálkodás, különböző társadalmi életjelenségek stb., parancsoló kötelességünké tesszik, hogy azok tárgyalásáról ne zárkózzunk el. Éppen ezért fájjaljuk, hogy a nevelő tanítás fogalmi körébe tartozó „alkalmi tanítás“ módszerének ismertetését a szerzők ezuttal mellőzték — aoha szerintük is: ... minden nevelői értéket akkor kell kihasználnunk, amikor arra alkalom kínálkozik.

Mi már idegenül állunk szemben az új erkölcsi tartalmu tárgyaknál ajánlott „tanulásgyónás“ gondolatával szemben, helyesebben inkább a levont „tanulás“ felhasználása tekintetében vagyunk ellenkező véleményen, mert a nevelésben az indirekt hatásokat előbbre valónak tekintjük. Ha pedig közvetlen beleavatkozásról van szó, megelégszünk a sikeres tanítás folyamán elért érzelmi hatásokkal, melyek a tanulóbj adott esetben tanulásgyónás nélkül is helyes eselekvést váltanak ki.

Ugyanezen az alapon a mesetanításnál követett ismétlésekkel nem különbözténénk az elért hatást.

Főntébb észrevételünk azonban mit sem vonnak le a könyv értékéből. Rajtunk, tanítókon a sor, hogy a mű megrendelésével méltányoljuk a szerzők gondos munkáját s ezzel őket további tevékenységére serkentjük.

E kérdéssel kapcsolatban nem szorosan ide tartozó gondolat túll eszünkbe. A gondolatértésről önkéntelenül is a sibiu (nagysebényi) tanítóképzőre irányítja figyelmünket. Vajha ez a nagymultu intézet is — az erdélyi katolikus püspökség támogatásával — kivethné részét hasonló irányu kiadványok közreboesátásából, mert a változott viszonyok között nem nélkülözhetjük szélesebb körű munkásságát. Különösképpen növevelésünket érintő kérdésekben vállalnia kell a reá háruló súlyos, de kedvesnek tekintendő feladatokat.

Csak így vállvetett munka árán lehetséges lecsökent iskola- és tanítólétszámmal ugyan, de ébredő hivatástudattal és nagyobb felkészültséggel nyomulésözöb népnevelő munkát kifejteti.

* E kiadvány még nem került üzleti forgalomba. A Magyar Népközösség aradi nevelésügyi alosztálya (Str. Iosif Vulcan 12.) azonban a bántági és aradmegyei igénylőknek kívánságára megszerzi.

Hírek

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timisoara, L. Brătianu-tér 3.

Telefon: 28—10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György
Eminescu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt havonta 90.—
lel, negyedévre 270.— lel, félévre 520.— lel és egész évre
1.000.— lel.

Magyarországon havonta 5.— pengő, negyedévre 15.—
pengő, félévre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő.
Példái: yonkenti vásárlásnál hétköznap 26 fillér,
vasárnap 30 fillér.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyá-
raknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendes
előfizetési díj kétszerese.

Kivert kutya

sok kóborol a város utcáin. Szomorúak, lomposak, éhesek, fáradtak. Szemük tekintete megtört. Járásuk nehezkes, mintha a lábuk ólomból volna. Az utcán kaparják a szemetet, mindenfelé szaglásznak, élelmiszert kutatnak minden hulladékban. Újszaka, esőben és havazásban kapuk mélyedésében, falak tövében, kerítések alján huzzák meg magukat. Kétségbeesett, reménytelen pillantást vetnek a mellettük elcsúszó emberekre, akik közül senki nem akad, aki falat száraz kenyeret dobna nekik, vagy pedig maga után intené valamelyiket közülük és házórozó ebnek rogadná.

Kivert kutya — a szó szoros értelmében — sohasem volt annyi, mint mostanában. Akadnak lelketlen, rideg szívű emberek, akik kutyáikat egyszerűen elzavarják házukból és nem törődnek vele, hogy mi lesz a szegény állattal. Kezvellenül mondják, hogy nem telik kutyatartásra. Nem jut eszükbe, hogy megvonjanak maguktól egy harapás kenyeret, amelyet a kutyának adnának. Nem jut eszükbe, hogy a kutya eddig örömlukre volt, hűségesen szolgálta őket. Őrizte házukat. Nem, erre nem gondolnak. Nem gondolnak arra sem, hogy a kutya is isten teremtménye. Őnzően, irgalmatlanul kikergetik, kiverik kutyáikat az utcára. Nem bánják, hogy az hajléktalanná lesz, hogy fázik, éhezik.

Csak egyszer, egyetlenegy olvasnák el ezek a kemény szívű emberek, hogy mit mondott Assisi Szent Ferenc az állatokról. Bizony bánatná őket a lelkiismeret és keserűvé válna szájukban az a falat, amellyel azt hiszik, hogy az csak azért jutott nekik, mert a kutyáikat kiverték. Emberek, ne bánjatok a kutyával kutyául! Andorás.

— Rebreaun Liviu előadása Berlinben. Berlinből jelenti a Rador: A német birodalmi kulturintézet meghívására Rebreaun Liviu román író a Fichte nevű rodalmi társaságban előadást tartott „Román szellemisége” címen. Az előadásban többek között az 1940-ben történt eseményeket ismertette. A novella román író előadást tart még Münchenben, Stuttgartban, Lipcsében, Drezdában, Borszlóban és Bécsben.

— Thaiföldi kegyelmelet bombáztak az angolok. Az angolok bombatámadást intéztek Thaiföld fővárosára Bangkok ellen. A támadással kapcsolatban kérdést intéztek a japán hadsereg szóvivőjéhez: ok-e a brit támadás Thaiföld hadbélénésére? A japán hadsereg szóvivője, — mint a Német Távirati Iroda Sanghaiból jelenti, — hangoztatta, hogy a japán kormány nem szándékozik nyomást gyakorolni Thaiföldre, hogy ilyen hadat Angliának. A japán szóvivő egyben utalt arra, hogy a thaiföldiek rendkívül vallásosak és a tény, hogy az angolok thaiföldi vallásos helyeken bombáztak, valószínűleg nagy felháborodást és visszahatást vált ki a nép körében. (Rador)

— Elővezényelt brit esztahatás. Amsterdamból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a brit tengerügyi hivatal jelentése szerint a Galatea nevű brit esztahatás egy tonnaszállító mentőhajó és elcsúszott. Az 5220 tonnás cirkáló 1934-ben építették. (Rador)

— Alkoholista halála. Turnusevarinban egy elhagyott ház nincstelenen az egyik rendőrkutya egy 60—70 év közötti férfi halálát okozta. A vizsgálat megállapította, hogy a halál oka alkoholista volt és a mértéktelen ivás okozta halálát.

Jubiláns család — jubiláló ház

Évszázados épület, melyben Brocky Károly gyermekéveit töltötte

A földműves, aki a földjéből termeli ki az isten-áldást, a kenyeret, az életét köti a rőghöz — a régi polgár az iparában s a szerzeményében élte ki magát. Büszkesége volt, hogy háztulajdonos s ipara, ingatlan, családi vagyon maradt — úgy öröklődött az apáról-fiúra... A régi polgári tradíciók ma már szokatlan, de igen megkapó példáját tárja most elénk egy jubileum. Ritka szép jubileum: a rőghöz, a régi családi otthonhoz minden időben ragaszkodó családs egyuttal az otthoné. A régi polgárok kihangsúlyozottan emlegették „saját házáat”. Ritka szép jubileum: legalább is nagy városban. Holnap, hétfőn ünnepi formában jut kifejezésre ez a jubileum, amikor Timisoaran (Temesvárott) a belvárosi plébániatemplomban tedeum szentmise lesz abból az alkalomból, hogy az ősi timisoarai (temesvári) Weldin-család Eugen de Savoya-utca 14. szám alatti házáat kerek százötven esztendővel ezelőtt megszerzte.

Másfél évszázad óta ez a tulajdona, az otthona az eredetileg angol származású, idővel teljesen magyarra vált timisoarai (temesvári) patricius-családnak: a régi falak közt élet kelt élet után és vált halálra az élet, több nemzedéken keresztül... S hogy most elérkezett a jubileum, Weldin Dezső okleveles gyógyszerész, az ősi ház jelenlegi tulajdonosa a régi-régi kedves polgári tradíciók teljes átérésében tedeum szentmisére vonul s aztán odahaza lesz, a jubiláló házában az ünnepélyes házzentelés.

A jelenlegi tulajdonos dédapja, Weldin András, gazdag magánzó vette meg ezt a házat 1792-ben. Azóta ragaszkodott a család a régi falakhoz, a Timisoaran (Temesvárott) a tizenhétédik században szokásos építkezési módorban emelt egyemeletes belvárosi házhöz, a kis régyszőget alkotó udvarhoz, a régi mesterek kovácsolta vaskorlátokhoz, alacsony boltosított zugokhoz. Csak az utcai front felől emelték időközben kétemetessé — a többi mind-mind változatlan maradt, legalább amennyire lehetett és csak a tulajdonosok változtak idővel — amikor az előbbi elszóltatta a halál. 1809-ben az előbbi tulajdonos özvegye, Weldin Dorottya örökölte a házat, husz év múltán ennek fia, Weldin Ferenc, a mai tulajdonos nagyapja. Nagyapját timisoarai (temesvári) polgár a maga idejében: istokozott, acilis és szorgalmas ember, aki polgári érdekekben is nem egyszer tevékenykedett. Tulajdonképpen üzletmunkakereskedő volt és ekkor is, 1809-ben Savoya, Borbála vette át a házat. 1887-ben ennek fia, Weldin József dr. tmi-

— Két olasz tábornok kitértetése. Rómából jelenti a Rador: Bastico tábornokot, az északafrikai olasz hadsereg főparancsnokát és vezérkarának főnökét, Gambaro tábornokot, akik csak nemrégiben kapták meg a német vaskereszt második osztályát, most az első osztályú vaskeresztet tüntették ki. A kitértetést a harctér egyik helységében ünnepélyes keretek között Rommel tábornok nyújtotta át.

— Mentőtanfolyam Timisoaran (Temesvárott). A timisoarai (temesvári) önkéntes mentőtársulat az első segélynyújtási ismeretek terjesztése céljából a legalább tizenhét éve betöltött férfiak részére tanfolyamot rendez. A tanfolyam, amelyet a mentőtanfolyam rendeznek, heti kétszeri előadás mellett nyolc hétig tart. Az ingyenes tanfolyam január 19-én este nyolc órakor kezdődik. Beiratkozni a mentőtanfolyamra lehet, vagy az első összejövetelen, amikor az előadások órarendjét is megállapítják.

— Titokzatos hármás halálát Bucarestben. A bucarestli Maior Vartejanu-ut 1. számú házában levő lakásukban holtan találták Goliescu Rodrigót éves magánzó, ötvenhét éves feleségét és Vilelaru Maria husz éves leányt, aki az idős házaspárnál lakott. Nem tartják kizártnak, hogy féltékenységi drámáról van szó, mert Goliescuné féltékeny volt férjére, akitt azzal gyanúsított, hogy bizalmas barátságban van a husz éves leánnyal. Nem tartják kizártnak, hogy az asszony arzén tartalmú mérgevel itatta meg férjét és a fiatal leányt, majd amikor azok már halottak voltak, maga is mérget vitt be. Lehetséges azonban az is, hogy a hibás kórházból kiadódó szénázálta mar mindehármukat. A halál okát a boncolás fogja megállapítani.

— Farkasok garbózátkozása Hunyadon (Hunyad) megyében. A kemény téli időjárás valkmérvő tette az éhező farkasokat, akik nemcsak éjszaka, hanem nappal is behatolnak a községekbe és falvakba, hátrányokat okoznak el. Voin Nicolae, egy görög katolikus lelkész fiát, aki Baru Mare (Nagybár) állomásonról hazafelé ivkezett, utközben három farkas üldözte. Petros községben nappal két farkas tünt fel. A farkasok hát hátrányt vittek el. A községek lakói a vadállatok miatt állandóan rettegnek, a hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket.

szarai (temesvári) ügyvéd, miután az öregségre szintén igényes testvéreit kielégítette s házrészüket megvásárolta, 1923-ban hunyt el — még igen sokan emlékeznek rá. Ekkor is az özvegy lett a tulajdonos, majd ennek elhunyt után, 1932-ben Weldin gyógyszerész. Maga a ház sem sokkalta régiebb, mint amennyi ideje a család birtokolja. Eredetileg Fogti-féle ház volt s vagy tízéves lehetett, amikor Weldinék kezére jutott. Így adódott a tulajdonosok és a régi jubiláló ház története — illetve a történetének kerete. A keretek közé aztán sok minden beletartozik.

Weldin Dezső gyógyszerész lakásán minden, minden: régi emlék. Magas gallérjával, magas nyakkenőjével régi olajképpel néz le ránk s az új időkre a régi polgár: Weldin Ferenc, aki annyi megértéssel volt a sógora — szegény parókakészítő — feltűnően tehetséges kisfia iránt. Nagyszerűen rajzolt, festeggett a gyerek s a jómodu polgár egy ideig a timisoarai (temesvári) piaristák gimnáziumába járatta, majd támogatta, hogy Bécsbe mehessen, a festőakadémiára...

S ebből a fiúból vált aztán a világhírű Brocky Károly, Timisoara (Temesvár) szülőtte, aki annakidején különösen Londonban futott meg hatalmas karriert és Viktória királynő udvarában is tevékenykedett.

A nagy hírű festő fiatal korában lerándult egyszer az akadémiáról szülővárosába s akkor festette meg jótevője, meg a felesége arcképe. A régi polgár mellett a falon ott a felesége arcképe is, hatalmas tollak ékesítik a kalapját — mindakét portrét, Brocky-képet, egyébként az annakidején az Arany János Társaság kiadásában megjelent díszes Brocky-album is reprodukálta. A nevezetes jubiláló háznak külön nevezetessége, hogy szobájában, folyósóján futkosott zsege gyermekkorában a nagynevű festő — egy időben Szentkláry Jenő dr., a tudós történetíró s az Arany János Társaság elnöke fáradozott is azon, hogy emléktáblával jelöljék meg a házat...

Van a házában még valami régi. A pékség. A Brocky támogató Weldin Ferenc alapítása. Átvette tőle Meiszner György, majd Koosy Rezső, aztán Meiszner László: ez ugyanabban a szobában halt meg, amelyben hatvan évnek előtte született, amikor az atya vitte az ipart. Ma Jancsó Árpád a régi pékség.

Schiff Béla

— Átszervezik a francia hadsereget. Vichyből jelenti a Rador: A francia hadsereg átszervezésére vonatkozó terv megvalósítása folyamatban van. Ennek alapján főleg a parancsnokságokat frissítik fel. Ez év január elsejétől Darlan tengernagy, mint hadügyminiszter negyvenkét tábornokot nyugdíjazott és még újabb magasrangú tiszteket helyeznek ayugalomba.

— Vakmerő ékszerlopás Bucarestben. Cherciu Maria fővárosi lakosnő jelentést tett a rendőrségnek, hogy este, amikor hazatért lakására, két jólöltözött férfit talált a hálószobájában. Láttára a férfiak eltarták arcukat és elmenekültek. Cherciu Maria megállapította, hogy az idegenek elrabolták nagytértékű ékszereit és drágaköveit. A tettesek kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— Anya és fia egy napon haltak meg. A Hunyadon (Hunyad) megyei Pui községben január 2-án meghalt Radulescu kereskedő huszonhárom éves fia és ugyanakkor meghalt ötvenöt éves felesége is, aki hosszabb idő óta szivbeteg szenvedett. Apát és fiát egy napon temették el nagy részvét közepette.

— Szabadkőműves-ellenes postabélyeg Szerbiában. A szerbiai postavezérgazgatóság január elsejével a szabadkőműves elleni kiállítás alkalmával új bélyegsorozatot adott ki. A négy értékből álló bélyegsorozat ára tizenöt dinár.

— Családi tragédia. A Hunyadon (Hunyad) megyei Sacarambu (Nagyág) községben az egyik nap reggelén a szomszédok holtan találták Morar Dumitru és feleségét. A vizsgálat során megállapították, hogy Morar Dumitru felesége a férj revolverét nézegette, amikor az elcsúszott és a golyó megejtte az asszonyt. Ez annyira elkésztette Morar Dumitru, hogy a revolverrel öngyilkos lett.

— Kesztvüket loptak. A fővárosi rendőrség elfogta Georgescu Mircea huszonkét éves és Ionescu Vasile huszonnégy éves fiatalembereket, akik a fővárosi üzletekben a vevők zsebeit ürítették ki. A zsebtolvajoknál tizenegy pár kesztvűt találtak. Elmondották, hogy előszerzetettel a kesztvűket emelték el, amelyeket aztán jó áron értékesítettek.

— **A TELI SEGÉLY támogatása:** keresztény felebaráti kötelesség. Aki a téli segély nemes és áldozatos munkáját adományával támogatja, hozzájárulásával a közös célért folytatott küzdelem győzelmét segíti elő.

— Az első román hegyvidéki vitézségének elismerése. Bucurestiből jelenti a Rador: Von Mannstein tábornok, a 11. hadsereg parancsnoka a következő napiparancsot adta ki: Az első román hegyvidéki vitézségének számos fontos magaslatot vett el az ellenségtől súlyos harcokban és ezzel misszióját a legjobbra teljesítette. A román csapatok hősiességének határtalan elismerése talált azoknál a német csapatoknál, amelyekkel együttműködtek. Legmagasabb elismerésem fejezem ki egy a parancsnokoknak, mint a legénységnek és biztos vagyok abban, hogy az első román hegyi brigád az eddigi lelkesedéssel fogja teljesíteni a további missziókat is. Kérem ezt a fenti csapatok tudomására hozni. Von Mannstein tábornok, a 11. hadsereg parancsnoka.

— Az ítélőtábla bármely tanácsa ítélkezhet a szabotázs vagy uszoraperek felebezésében. Bucurestiből jelenti a Rador: Az áruuzsora letörésére és a gazdasági szabotázs megtorlására vonatkozó törvény értelmében a felebezéseket eddig csak az ítélőtábla büntetőtanácsai tárgyalhatták. Az ilyen perek minél gyorsabb elintézése érdekében most rendeltetvényt készült, amely szerint az ilyen felebezéseket az ítélőtábla bármely tanácsa tárgyalhatja és döntést is hozhat.

— Ujabb portugál csapaterősítéseket küldtek a Zöldfoki-szigetekre. Lisszabonból jelenti a Stefaniroda: Csütörtökön újabb portugál csapaterősítések indultak a Zöldfoki-szigetekre. (Rador).

— Rövidzárlat okozta a japán külügyminisztériumi palota kigyulladását. A japán külügyminisztérium palotájában kitört tűz ügyében a tokiói rendőrség szigorú vizsgálatot indított. A külügyminisztérium tisztviselői egybehangzóan azt állítják, hogy a tűzet rövidzárlat okozta. Az összes fontos iratokat és okmányokat idejekorán sikerült biztonságba helyezni. A külügyminisztérium egyes hivatalai átmenetileg a pénzügyminisztérium épületében nyerne elhelyezést. A Német Távíratok Iroda újabb közlése hivatalos tokiói jelentést ismertet, mely szerint a tűzet két és fél órai megfeszített munka után sikerült eloltani. Emberáldozata nincsen a tűzvésznek, az iratokat megmentették a pusztulástól. (Rador).

— Áthelyezés a timisoarai (temesvári) városházán. Baneu Szvetozár volt belvárosi telekbíró az utóbbi időben az erzsébetvárosi telekbíróvágot vezette. Miután Serbac Victor erzsébetvárosi telekbíró a katonai szolgálatból visszatért és hivatalát átvette. Baneu a városháza árlejtési osztályának vezetésével bízták meg.

— Adományok. A Timisoara (temesvári) dr. Kakuk napközi gyermekotthon javára M. K. ezer lejt, Klárka néni tollat, Bessenyei Gy. pedig listet adományozott. Füzér István, Dejan (Dézsánfalva) száz lejt adományozott a Magyar Népközösség szegényeinek téli megsegítésére.

— Az aradi nyugdíjasoktól sem kérnek ebben az évben életbenléti bizonyítványt. Az aradi pénzügyigazgatóság is megérkezett a nyugdíjpénztár értesítésére, hogy a januári nyugdíjfelvételnél eddig minden esztendőben követelt életbenléti bizonyítványt ebben az évben nem kell beszerezniük a nyugdíjasoknak. Ez az intézkedés mindazon nyugdíjasokra vonatkozik, akik illetményüket a pénzügyigazgatóságnál kapják.

— A színes film az orvosi oktatás szolgálatában. Németországban érdekes újítást vezetnek be az egyetemi oktatásban. A sebészeti műtétekről színes filmfelvételeket készítenek s e felvételeket vetítik le szakmagyarzat keretében, az orvostanhallgatók előtt. Mint hírlék, az újítás sok gyakorlati előnyt jelent.

— Hetenkint csak három napon lehet süteményt készíteni és árusítani. Bucurestiből jelenti a Rador: A közellátási államtitkárság közli az érdekeltekkel, hogy ezentul hetenkint három napon lehet süteményt készíteni és árusítani. Ezek a napok: szombat, vasárnap és hétfő. A süteményt csak egységes lisztből lehet készíteni. A cukrászok és kalácskészítők, akiknek a bejelentett fehér lisztből még van egy bizonyos mennyiségük, ezt feldolgozhatják addig, amíg készletük tart, vagy legkésőbb ez év februárjáig.

— Kárpátalja új kormányzója. A Magyar Távíratok Iroda jelenti: A Kozma Miklós halálával megüresedett kárpátaljai kormányzói tisztségre Magyarország kormányzója Tomcsányi Vilmos Pál nyugalmazott kormányigazságügyminisztert nevezte ki.

— Hetvenhét ezer lejt rejtélyes eltűnése. Az aradi vizsgálóbíró letartóztatási parancsot adott ki Horea Partenie 22 éves pancotai (pankoti) banktisztviselő ellen, aki a pénzintézet hetvenhét ezer lejével nem tud elszámolni. Állítása szerint az összeget valaki ellopta a pénztárból. Az összeg hiánya miatt a bank igazgatósága tett jelentést az aradi ügyészségen.

— Statisztikai hivatalt létesítenek az aradi városháza mellett. A közeljövőben érdekes újításként statisztikai hivatalt állítanak fel az aradi városháza mellett. A tisztviselőket és a szükséges felszerelést Bucurestiből küldik Aradra és a központi tisztviselőket majd az aradi városháza kiképzendő tisztviselőivel cserélik fel. A statisztikai hivatal összegyűjti az aradi ipari, kereskedelmi, egészségügyi stb. vonatkozású számadatokat. Az új hivatal helyiségét már ki is jelölték a városházán.

— Orastie (Szászváros) anyakönyvi hírel. Az elmult esztendő folyamán az orastiei (szászvárosi) anyakönyvi hivatalban száznegyvenegyet születést, százötvenhét halálesetet, hetvenöt házasságot, hét vallásváltóztatást és egy válást jegyeztek be. A város lakosságának lélekszáma ezidőszert: 7779.

— Orvosi hír. Dr. M. Láng fogorvos, specializált a cluji és wieni egyetemi klinikán, rendeléseit újból megkezdte Devan (Déván), Plata Unirii 19. szám alatt. Rendel délelőtt 9—12 óráig és délután 2—6 óráig.

— Betörés Tarnavenában (Dicsőszentmártonban). Szilveszter éjjelén ismeretlen tettesek behatoltak Bolla Daniel Tarnaveni (dicsőszentmártoni) kereskedő házába és feltörték az éléskamrát, ahonnan füstölt disznóhúst és más élelmiszereket vittek el, több ezer lejt értékben. A betörők kézrekerítésére megindult a nyomozás.

— Öngyilkosság Aradmegyében. Buculescu Gheorghe 31 éves Soimus (Solymosvár) községbeli lakos az istálló padlóján felakasztotta magát és mikor rá tették észrevették, már halott volt.

— Külön közellátási hivatalt szervez Timisoara (Temesvár) városa. A közellátási ügyek felszaporodására való tekintettel Timisoara (Temesvár) városa elhatározta, hogy külön közellátási hivatalt szervez. Az új hivatal élén továbbra is Disela Pavel városi gazdasági tanácsnok áll, akinek kezében találkoznak a közellátási ügyek. A városi közellátási hivatal a régi kazamatákban helyezik el, ahol már a városi 1. számú adóhivatal is működik és ahol a rendőrségi népesedési hivatal volt helyiségei állnak rendelkezésre. Ezeket a helyiségeket most megfelelően átalakítják és ott működik majd a hivatal. A közönség, kereskedők és más felek, közellátási ügyben a jövőben ezekben a helyiségekben jelennek meg.

— A nő, mint — váltópénz. Furesa pogány szokásról számolt be egy utazó az egyik külföldi lapban. Mnamarch szigetén a bennszülöttek váltópénzei a nők. Az árakat nőben számítják ki. Az utazó megállapítja, hogy a keresztény hittérítőkre nagy feladat vár e régi szokás kiküszöbölésében, de máris vannak hitvitató felek, melyek arra engednek következtetni, hogy a lakosság e különös szokása idővel leküzdhető lesz.

FORUM (Arad)

a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

MA! Azidei év leg-pazarabb zenés revü filmje A leg utolsó newyorki és pársi modell színes revüje. A rafinált női elegancia filmje.

Irene

A főszerepekben a leg-híresebb amerikai táncosnő ANNE NEAGLE, RAY MILLAND, R. YOUNG

Műsoron kívül a legújabb ONC és UFA-hirdetők. Órádások 3, 5, 15, 30, 11:30 kor matiné elős négyekkel

— Polgári foglyokat gyilkoltattak meg. Párisból jelenti a Rador: Amiensben most tárgyalják Carom francia főhadnagy és segédtisztje bűnperét, akik a polgári foglyok közül huszonegyet meggyilkoltattak. A polgári foglyokat 1940 május 20-án a belga rendőrség adta át a francia hatóságoknak. A polgári internáltakat három gépkocsin Abbevillebe szállították és ott egy zenepavilonban helyezték el őket, mert a fegyházvezető azzal az indoklással, hogy a fogház túlzsúfolt, nem fogadta be az internáltakat a fogházba. Másnap a hetvennyolc fogoly közül huszonegyet meggyilkoltak, holtan találták. A foglyokat megkínózták és arconlőtték, a lét vádolt parancsára. A meggyilkoltak között négy német, öt olasz, két magyar, hét belga és egy kanadai is volt. A vádlottak azzal védekeztek, hogy egy őrnagy parancsát hajtották végre, az őrnagy azonban időközben meghalt.

Ügyeletes gyógyszertárak

Vasárnap, január 11-én Aradon a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Niedermayer (Szeropaiota), Kain (Avram Iancu-tér) és Hajós (a prefektúrával szemben.)

Hétfőn, január 12-én Aradon a következők az ügyeletes gyógyszertárak: Dick (Marasesti és Consistorului-utca sarok), Janka (a betegsegélyzővel szemben) és Weisz (Avram Iancu-tér.)

Vasárnap, január 11-én Timisoaran a következő gyógyszertárak tartanak éjszakai szolgálatot: Belvárosban a Libertatii-téren levő Jalner K. gyógyszer-tár, Gyárvárosban a Traian-téren levő Kigyó gyógyszer-tár, Erzsébetvárosban a Miron Costin-utca sarkán levő Merklek gyógyszer-tár, Józsefvárosban a Preyer-utca sarkán levő Neurohr gyógyszer-tár, Mehalában a Corvin, Fratellian a Panajoth és Freidorfon az Eremici gyógyszer-tár.

Hétfőn, január 12-én Timisoaran a következők az ügyeletes gyógyszertárak: Belvárosban a Bratianu-téren levő Götz gyógyszer-tár, Gyárvárosban a Badea Cartan-téren levő Maszalts gyógyszer-tár és a Stefan cel Mare-utcában levő Zeiner gyógyszer-tár, Erzsébetvárosban a Porumbescu-utcában levő Sárca gyógyszer-tár, Józsefvárosban a Vacarescu-utcában levő Braun gyógyszer-tár, Mehalában a Corvin, Fratellian a Panajoth és Freidorfon az Eremici gyógyszer-tár.

A mozik műsora vasárnap és hétfőn Aradon a következő: Corso: Az éneklő bolond (német film). Forum: Irene (amerikai film-revü). Uránia: A bűn árnyékában (német film).

Timisoara (Temesvárott) vasárnap és hétfőn a mozik műsora a következő: Corso: Tosca, Fratelliamozi: Bismarck, Roxy-mozi (csak vasárnap): A fekete péntek.

Alulírottak fájdalomtól mélyen lesújtva jelenítjük, hogy a legjobb férj, apa, fivér,

Besztercebányai Böhm Rudolf

nyug. pénzügyi főfelügyelő, a Ferenc József-rend lovagja

1. hó 9-én hajnali 2 óraker, életének 81-ik évében váratlanul elhunyt.

Drága halottunkat szombaton, január 10-én, délután fél 3 óraker helyeztük örök nyugalomra az ág. ev. egyház szertartása szerint a józsefvárosi temető halottasházából.

Nyugodjék békében!

Timisoara (Temesvár), 1942. január 9.

Gyászolják:

Böhm Rezsóné, özvegye
Böhm Rudolf ügyvéd, fia,

Böhm Gusztáv, testvérei
Böhm Ida, férjzett Gatter,

Egy szélhámos megszerzi a perzsa olajat

Hogyan csapta be Rosenblum ur d'Arcy kanadai francia mérnök, a perzsa olaj felfedezőjét

1896-ot írtak. Az Asztrahánból a perzsa Enseli felé haladó hajó fedélzetén egy kanadai francia mérnök utazik, William Knox d'Arcy. Lázás türelmetlenséggel igyekszik abba az országba, amely az akkori időben mint Ormuzd lobogó lánggal égő laklyája, álmában is szemei előtt lebegett. Egy zútan-kós teli estén történt, hogy otthonának kandallója előtt ülve, Plutarchosnak Nagy Sándor hadjáratairól írt híres munkájában lapozgatott. Plutarchos megemlékezett arról is, hogy a nagy hadvezér marcóna harcossai mélyeséges hódolattal hajtottak térdet a perzsa templomok előtt kék és rótt lánggal toronymagasan lobogó titokzatos fátylak előtt. Amikor d'Arcy mérnök kevéssel ezután az egyik napilapban azt olvasta, hogy Kaliforniában meggyulladt

olajkutakat minden igyekezet ellenére sem tudták előltani,

viljácspásszerű hírtelenséggel ismerte fel a helyzetét: Perzsiában is az olaj égett annak idején!

A perzsáknak is smerniök kellett már az olajat, hogyan éghettek volna küjőnben Ormuzd tisztelőire az örök fátylak? D'Arcy mérnök nem szegény ember. Százezer font sterling vagyonnal rendelkezik, melynek nagy részét kemény munkával maga szerezte. Terve máris kész. Szolgáljon ez a vagyon az emberiségnek, hozzon számára áldást és tegye lehetővé, hogy a perzsa földben elrejtett kincseket felszínre hozzák és az egész emberiség szolgálatába állítsák.

Egy esztendővel később

Tarka keleti szőnyegekkel tele kis szoba nyugágyán sovány, beteges kinézésű ember fekszik. Lékazé-e néhez, alma pedig, amelyet tizenkét hosszú hónap eselődésainak, megpróbáltatásainak és gondjainak gyöttrő képei zavarának, nyugtalan

Az eredménytelen munkában testben léteben megtört d'Arcy mérnök ez.

Bizalmas munkatársa, az amerikai McMillan lép most be hozzá. Megkínzott tekintettel kérdi tőle a mérnök:

— Nos, van valami jelenteni valója? McMillan csendesen ingatja a fejét.

— Semmi jó, Mr d'Arcy. A legutolsó furások

A sah firmánt ad a mérnöknek a perzsa olajja

A viljagtörténelem küszöbén a huszadik század kopogtatott. William Knox d'Arcy a teheráni palotában az uralkodó előtt áll, aki meg akarja neki mindazt köszönni, amit az utóbbi négy év folyamán, amióta a sah szolgálatába állott, Perzsia érdekében tett: a vasutat, a pompás utakat, az ország modernizálását és azt, hogy a perzsa nép érdeklődését felkeltette a gép és a technika iránt.

A hatalmas terebben mélyeséges esend honol. Szinte kísértetiesen esengenek a végtelen esendben a sah tolmácsának a szavai:

— Öfelsége a sah úgy határozott, hogy az Ön országunkra áldást hozott munkásságának elismerésül firmánt ajándékoz Önnek minden perzsa területen nyert kőolaj kiaknázására. Ön és az Ön által megnevezett jogos utódok hatvanhat évig saját tetszésük és belátásuk szerint

szabadon kutathatnak az ország területén

Hirtelen sűrű fekete oszlop tört elő a földből!

McMillan éppen válaszolni akar valamit. A zavak azonban torkán akadnak. Odakint ugyanis hatalmas fekete oszlop tör az ég felé! A munkások hangos örömmel rohannak az ablakhoz.

„Olaj!” — ordítják. „Olaj!” — mondja d'Arcy nevetve, majd sírva.

Háromszázötven láb magasra tör elő a fekete sugár és onnan mennydörögve zuhog alá. Vastag, fekete izsapos tömeg. McMillan az első, aki magához tér. Tulardadó örömmel ragadja meg gazdája kezét.

— En akarok az első jenni, aki Önnek szerencsét kíván. Ime, most itt van Ön előtt mindaz, amire még legmerészebb álmaiban sem számított. Szerencse, öröm, siker és gazdagság! D'Arcy azonban komoly tekintettel fejét rázza

— Téved, Mr McMillan. Igaz, hogy boldog va-

Egy ledélzeti beszélgetés az óceánjárón

Az óceánjáró, melynek fedélzetén William Knox d'Arcy, a perzsa olaj felfedezője, vissza utazik hazájába, méltóságteljesen szeli a kék tenger hullámaát. A hűvös fedélzet ezen az estén teljesen üres. Csak ketten vannak a korlátnál és álmódóva nézik a sötét hullámok élén fehérítő tajtékespékeket.

Ma este az étteremben ismerkedtek meg egymással Sidney Reilly katolikus pap és Knox d'Arcy.

Sokat beszélgettek Istenről és a perzsi eseményekről is.

— Mondja tisztelendő atyám, — fordult d'Arcy

sem hoztak eredményt. Restnél már 3217 láb mélyen lúrtunk le. Ejjel-nappal dolgoztunk — és az eredmény? Kemény homokkő, olajnak még csak nyoma sincsen. Minden reményt földadtam.

D'Arcy szomorúan mosolyog. Százezer fonttal jött Perzsiába, hogy kincseket rakjon az emberiség lábai elé és most dolgvégezetlenül, egyetlen penny nélkül téphet vissza hazájába.

— Vessünk véget az egésznek, — mondja reszkető hangon. Fel fogom ajánlani a szolgálatomat a sahnak, azzal a pénzzel pedig, amelyet apámtól fogok örökölni, a Perzsa-öböl mentén folytatom majd a furásokat.

Mindennemű talajkincsek után és kiaknázásukra is szabad kezet kapnak.

Öfelsége csupán azt köti ki, hogy a tiszta nyereségek tizenhat százalékát a perzsa kincstárnak kell beszolgáltatni.

Hat hét telt el ezen kihallgatás óta. Egy kis fatárhárban Enselitől 75 kilométerre még dolgozik d'Arcy mérnöknek egyik furógépe. Az utolsó, amelyet a s kertelenség és reménytelenség még nem rombolt le. A hátor mérnök pénzforszási végképben kiapadtak. D'Arcy maga jött ki, hogy a munka beszüntetésére parancsot adjon és végérvényesen pontot tegyen a szomorú kaland után. A telep szélén épült kis fabódében ül a mérnök és vele szemben bizalmasa, McMillan. A két férfi némán nézi egymást.

— Minden hiába. „Legyen meg az Ur akarata”, — mondta d'Arcy.

gyok, azonban csak azért, mert hitem elég erős adott arra, hogy befejezzem azt, amit akartam. Most nyugodtan távozhatok el ebből az országból. Az amerikai értelmelenül bámul d'Arcyra.

— Hazatérek Kanadába és arra kérem Önt, hogy senkinek se beszéljen firmánomról. Megértette: senkinek!

— Ertem — bólintott McMillan — saját részére akarja felhasználni.

— Téved, kedves barátom. A firmánt magammal viszem. Nem szabad a népek figyelmét felhívnom ennek az áldott földnek a kincseire, nem szabad Perzsiát a nemzetek vetélkedésének tárgyává tenni. És nem szabad az emberek irigységét, szerzést vágyát felkeltenem. Nem hiszek már abban, hogy az olaj áldást hozna.

a paphoz — helyesen eselekedtem, hogy

a sahtól kapott firmánomat nem bocsátotam az emberiség szolgálatára?

— Helyesen eselekedett — szólott Reilly esen-

Fordításokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, román, német vagy magyar nyelvről vagy nyelvre válalok. Levelezőlap érdeklődésre válaszolok. Timisoara III, Strada Rusu nr 2 sz.

G Y E M E K F E L V É T E L E K

O FOR ES A MILEREM EN

Portrék

művészeti kivitelben
utányos áron készülnek

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

fényképezési műtermében

Timisoara I., Piața Libertății 4 sz.

TELEFON: 34-30

desen — amídon azt gondolta hogy nem volna üdvös a nemzetek és kormányok becsúgyát fölkelteni. De kérdem, gondolt-e arra, hogy mi lesz akkor, ha Isten a hatvanhat év lejártá előtt szólítja Önt magához?

Nem gondolt még arra, hogy az amerikai és angol olajmagnások csak arra a pillanatra fognak várni, amikor Ön örökre behunyja a szemét?

— Istenem — káltott fel d'Arcy — erre nem is gondoltam! Nyomban végrendeletet fogok, hogy halálom után a firma tulajdona szálljon ismét a sáhra.

— A sáhra? Miért éppen a sáhra akraja hagyja a firmát? Istenről már megfellelkezett? Az Ur vezette Önt Perzsiába, az Ur áldotta meg munkáját, az Ur akarata volt, hogy megtalálja azt, mit kerest! Megértett? — Mr. d'Arcy?

A mérnök nem szól egy szót sem. Némán megszorítja a pap kezét és esendesen távozik az üres fedélzetről. Reilly mosolyogva tekint utána. Másnap este d'Arcy kabnjába kéri a papot.

— Még egyszer átgondoltam mindazt, amit tegnap mondt nekem és arra az elhatározásra jutottam, hogy látható módon fogom az Urnak hálaomat leróni.

Ime — mondotta és zsebéből zöldes bostókot vett elő — átnyujtom Önnek a sah firmáját, örözze meg, mint bizalmas teté. ményese a pápa üszentsége számára. Reilly megmhatottan veszi át az ajándékot.

— Nem találok szavakat — mondja látványos hangon — az Ön nemes eselekedetének méltatására. Néhány nap múlva már Rómában leszek és átadom neki az értékes rást. Isten áldja meg Önt, uram, és kísérje az Ur kegyelme földi életének végéig.

A szélhámos jelentezik a jutaloméit

1901 július 29-én, három héttel a „President Lincoln” óceánjáró fedélzetén lefolyt események után, Fisher lord, az angol király hadiflottájának parancsnoka, az admirális palotájában levő hivatali szobájában Sidney Reilly „főtisztelendő urat” fogadja. Szokott barátságos mosolyával siet a pap elé:

— Istea hozta Angliában, kedves Rosenblum ur! És ezer hálás köszönet! Mr. Rosenblum attól félek, hogy a kormány ezt a szolgálatot, melyet Ön az angol nemzetnek tett, nem tudja arannyal megfizetni. Nem, a világ valamennyi aranyával sem!

Rosenblum Efraim, az angol titkos szervezőzet ügynöke, a „katolikus egyház jámbor papja”, öntudatos könnyedséggel foglal helyet az egyik klubfotelben.

— Lordságod tulságosan kedves hozzám, — mondja Rosenblum Efraimnak az Intelligence Service pénztára

százezer aranyfontot fizet az Isten szolgájának átlarcában elkövetett szélhámoságáért.

Hatalmas összeg, az „Anglo Persian Oil Co.” azonban, melynek részvénytöbbségét a állam szerzi meg magának, öt-hat millió évi jövedelmet jelent. És a világ olajüzőzőinek egyik leggazdagabbja a kezdő 80.000 tonnáról hamarosan 5.5 millió tonnára emeli hozamát.

És kíméletlen, egymást letipró versenyfutás Kelet földjének kincseiről kezdetét veszi, úgy mint azt egykor William Knox d'Arcy, az egyeneslelkű, buzgó hitű jámbor kanadai francia mérnök megálmodta.

DR. SZABÓ LASZLÓ.

Közgazdaság

Pénzügyminiszteriumi rendelkezés a mezőgazdasági ingatlanadó-kivetés elleni felebbezésekről

A pénzügyminiszterium rendelkezést hozott nyilvánosságra a mezőgazdasági adókivetés elleni felebbezések elkészítése és benyújtása ügyében.

A rendelet kimondja, hogy mindazok a földművelők, akik nincsenek megelégedve az adómegállapító bizottságok kivetésével, az ugynevezett 8-as számú kimutatásnak a községházakon történt kifüggesztésétől számított tizenöt napon belül nyújthatják be a felebbezést a pénzügyigazgatósághoz. A miniszterium utasítása leszövegi, hogy a felebbezést nem a 7-es számú értékmegállapító jegyzőkönyv ellen kell

beadni.

A felebbezésre harmincegy lelei értékű bélyeg ragasztandó. Ezenkívül 0.60 százalékos aránylagos bélyegilleték is lerovandó, amely a megállapított és a felebbező által jogosnak talált adóösszeg közti különbözetnek felel meg.

Fontos része a pénzügyminiszterium rendelkezésének az a megállapítás, hogy egyetlen felebbező adójának leszállítása az ugyanabban a községben lakó valamennyi többi földművelőre is vonatkozik.

Aradon hétfőn életbelép a heti ötnapi kenyérfogyasztás

A katonai és polgári ellátási államtitkárságnak a kenyér fogyasztásának korlátozásáról kiadott intézkedése értelmében az aradi városvezetőség elrendelte, hogy január 12-től, hétfőtől kezdve Aradon csak hetenként öt napon fogyasztható kenyér.

A városi rendelkezés ugyanakkor megállapítja a személyenkénti kenyéradagot, amely napi harminc dekagram. A nehéz munkát végző gyári munkások kenyéradagja hatvan dekagram naponta. A kenyér árubabocsátása továbbra is a régi kenyérjegyek alapján történik azoktól a kereskedőktől, illetve péküzletektől, ahol a fogyasztók beiratkoztak.

A miniszterium által kötelező módon előírt heti kétszeri mamaliga-napot Aradon hétfőn és kedden

Beiktatták hivatalába a románosítási hitelintézet elnökét. Dragos Titus románosítási, telepítési és leltározási államtitkár jelenlétében iktatták hivatalba Grigorescu Horia volt államtitkárt, a románosítási hitelintézet igazgatótanácsának elnöki tisztségébe. Ugyanekkor iktatták be Demetrescu Ovid mérnököt, az igazgatótanács új tagját is.

Újabb ezer traktor érkezik Németországból. Beavatott berlini értesülés közli, hogy a német fővárosban tárgyaló román bizottság megállapodást létesített újabb ezer darab mezőgazdasági traktor Románia részére történő szállítására. A megállapodás leszövegi, hogy a szállítmánynak legkésőbb május hó nyolcadikáig kell megérkeznie az országba. Más ezer traktor szállítására névze elvi megállapodás jött létre.

Előállatok vasúti szállítása. A vasúti vezérigazgatóság közli az érdekeltekkel, hogy az előállatok szállítása mentes minden korlátozástól. Nincs szükség a katonai és polgári ellátási államtitkárság előzetes engedélyére.

Bucurestiben esik a tojás ára. Az Argus szerint az ünnepek elteltével a tojást, amely eddig tizenegyi leibe került darabonként, most már tizenegy-tizenkét lejért kínálják eladásra. Ezzel egyidőben esett a konzervált tojás ára is, amely tizenkét lejért tiz-tizenegyre változott.

Országos vásárok Tarnava-Mica (Kis-Rüküllő) megyében. Tarnava-Mica (Kis-Rüküllő) megyében január hónap folyamán a következő községekben tartanak országos vásárt: Dumbraveniben (Erzsébetvárosban) január 28-án kirakodóvásár, az ezt megelőző három napon állatvásár; Jidveiu (Zsidve) községben január 14-én állatvásár.

Japánban emelik az adókat. A Német Távirati Iroda tókiói közlése beszámol arról, hogy a japán kormány elhatározta a közvetlen adóknak egymilliószázmillió yennel történő emelését. Ez az összeg a közvetlen adók már előbbi növeléséből származó egymillió yennel több mint kétfélszázmillió yennel jelent. Külön adót vetnek ki a rendkívüli háborús jövedelmekre is.

Emelik a köztisztviselői fizetéseket Törökországban. A török pénzügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé a köztisztviselői fizetések emeléséről. A török állami tisztviselők a törvényjavaslat szerint február 1-től tizenöt és huszonöt százalékkal több fizetést kaphatnak.

Házállatok összeírása Deva (Déván). A házállatok összeírása Deva (Déván) január 15-én lesz. Később a lefolytatásról hoz az összeírásról, akik háziállataira járnak, adják meg a kívánt felvilágosításokat.

tartják. Eerre a két napra minden beiratkozott személy felkilogamnyi kukoricalisztet kap a kenyérfogyasztó helyeken.

A városvezetőség ezzel kapcsolatban közli, hogy az érdekeltek kereskedők, illetve péküzemek a fogyasztóik számára szükséges kukoricaliszt mennyiségét hétfőn reggel kilenc óráig átvehetik a városnak a színházépületben levő lerakatában, vagy pedig a Marasesti-utcai Varga-féle üzletben. A közönség részére a kukoricaliszt kiosztása hétfőn reggel kilenc órakor kezdődik.

A nyilvános fogyasztóhelyekben felszolgálható kenyérmennyiséget a város minden étel után személyenként tíz dekagramban állapította meg.

Cukorosztás Aradon. Az aradi városi ellátásiügyi hivatal közleménye szerint az aradi közintézmények, étkezdék, iskolai internátusok, otthonok és gyári étkezdék novemberről elmaradt cukoradagjuk gyanánt a havi rendes adag felét átvehetik. Ugyanekkor a vendéglők, kávéházak, falatozók és tejcsarnokok decemberi cukoradagjuk egy részét kaphják meg. Mindkét csoportba tartozók a Romcolind lerakathoz kaphják meg a cukrot.

Nyomatvány az alkalmazottak bejelentésére. Az aradi kereskedelmi és iparkamara közli tagjaival és az érdekeltekkel, hogy a február elsejéig az iparügyi felügyelőséghez a különböző vállalatok által három példányban benyújtandó kimutatásokhoz szükséges nyomatvány a kamaránál beszerezhető.

Olasz-horvát kereskedelmi tárgyalások. Zágrábi jelentés közli, hogy az olasz-horvát kereskedelmi tárgyalásokat a hónap közepe táján Rómában tovább folytatják. Valószínű, hogy a tárgyalásokon megbeszélnek a horvátországi olasz és az olaszországi horvát ösztönítő társaságok ügyét is.

Hivatalos devizárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmú devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195. svájci frank 43.70—45.43. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22. dinár 2.398—3.05. német márka 59—60. szlovák korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77. pengo 27—27. dán korona 30—30. finn marka 2.50—2.50. török font 92—92. francia frank (38 százalékos felárral) 3.12—3.24. olasz líra 9.50—9.50. horvát kuna 2.95—3. Font devizák (90 százalékos felárral): egyiptomi font 776.91—807.50.

Határidő napló

JANUÁR 15:

Egyéni és társaságok a románosítási államtitkárságnak bejelentést kötelesek tenni törvényes képviselőik, igazgatósági tagjaik és részvényeseik, valamint az 1940—41. évi mérleg, illetve a betéti és közkereseti társaságoknál a bel- és kültagok és cégtulajdonosok etnikai származásáról. Valamennyi esetben feltüntetendő az előző igazgatósági tag, részvényes, bel- és kültag, illetve cégtulajdonos etnikai származása is.

JANUÁR 17:

Gyapotfonódnaknak a mezőgazdasági miniszterium nyersanyagosztályához külön a katonai és külön a polgári célokra kapott nyersanyag, gyártott és leszállított gyapotfonál, kéthetenkénti bejelentési kötelezettségének határideje.

JANUÁR 25:

Behozatali engedély iránti kérvényeket eddig a napig kell benyújtani a nemzetgazdasági miniszterium behozatali ügyosztályánál.

JANUÁR 31:

Carol-fejes 250 leies érmék becserélése lejár. Vállalatok személyzeti kimutatásának benyújtása a munkaügyi felügyelőségeken.

Zsidó alkalmazottat tartó vállalatok eddig a napig kötelesek körni a megyei románosítási felügyelőségetől a zsidó alkalmazott-tartási engedélyek kiállítását.

Visszacsatolási kölcsönjegyzés utolsó napja. Azok a személyek, akik eddig a napig buza- és árpaadójai ajánlatot tesznek az államnak huszezer lelei infómat kapnak minden vagon buza és tizenöt-ezer leit minden vagon árpa után.

VASÁRNAP, január 11.

Bucuresti. 7.55: Hírek, hanglemezek. 9.30: Isztentisztelet közvetítése. 11: Szimfonikus hangverseny. Közben 12.05: Hírek. 13.10: Hanglemezek. 13.50: Német nyelvű hírek. 14: Rádióhíradó. 14.20: Hanglemezek. 14.30: Sebesültek órája. 16.40: Munkásrész. 18: Előadás. 18.20: Az Oreste című színdarab első felvonása. 19.50: Német nyelvű hírek. 20: Rádióhíradó. sport. 20.30: Hanglemezek. 21: Táncczene. 22: Hírek. 22.20: Ének. 23: Hanglemezek.

Budapest I. 8: Hanglemezek. 8.45: Hírek. 10: Egyházi ének és szentbeszéd az egyetemi templomból. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.15: Ifjúsági félóra. 12.45: A székesfővárosi Zenekar hangversenye, közben 13: Papp József rádiókrónikája. 13.45: Hírek. 15: Mezőgazdasági előadás. 15.45: Szórakoztató zene. 16.40: A közgazdasági műveltség értelme és értéke. Előadás. 17: Hírek. 18.10: Futó pillantás a háborús Németországra. Nyírő József előadása. 18.35: Zongorahangverseny. 19: Hírek. 19.20: Katonák kívánsághangversenye. 20.30: Sporthírek. 21.40: Hírek. 22.10: Táncczene. Hanglemezek. 23: Idegennyelvű hírek. 23.25: Szalonötös hangversenye. 24: Hírek.

HÉTFŐ, január 12.

Bucuresti. 6.55: Hírek, hanglemezek. 12: Hanglemezek. 12.30: Hírek. 12.50: Katonákra. 13.50: Német nyelvű hírek. 14: Rádióhíradó. 14.20: Hanglemezek. 14.30: Sebesültek órája. 18: Zenekari hangverseny. 19.15: Tarka zene. 19.30: Nők negyedóra. 19.50: Német nyelvű hírek. 20: Rádióhíradó. sport. 20.15: Ének-hangverseny. 20.40: Előadás. 21: Japán zene. 22: Zongorahangverseny. 23.20: Táncczene. 23.30: Hanglemezek.

Budapest I. 6.40: Ébresztő, torna. 7: Hírek, utána hanglemezek. 10: Hírek. 19.15: Szórakoztató zene. 11.20: Banda Ede gordonkázik. 11.40: Előadás az olasz gyermekpartfogónóról. 12.10: Katonazene. 12.40: Hírek. 13.30: A Vörös Kereszt bajtársi rádiószolgálat. 13.45: Műsorismertetés. 15: Arfolyamhírek. 15.20: Bura Sandor cigányzenekara muzsikál. 16.15: Valamo, a szent sziget. Előadás. 16.35: A rádió-torna új rendje. 16.45: Hírek. 17.15: A labdarugósport a testnevelés szolgálatában. Gidófalvy Pál dr. előadása. 17.35: Szalonzene. 18.10: Az ómagyar műveltség. Előadás. 18.35: Az Egyetemi Énekarok hangversenye. 19: Hírek. 19.20: Jazz band. 19.55: A gyergyószentmiklósi Grizeldisz. 20.10: Radnay Miklós-émlék. 21.40: Hírek. 22.10: Szórakoztató zene. 23: Idegennyelvű hírek. 23.25: Cigányzene közvetítés a Dénes-ételetemből. 24: Hírek.

KEDD, JANUÁR 13

Bucuresti. 6.55: Hírek, hanglemezek. 12: Zenekari hangverseny. 12.30: Hírek. 12.50: Hanglemezek. 13.50: Német nyelvű hírek. 14: Rádióhíradó. 14.20: Hanglemezek. 14.30: Zenekari hangverseny. 18: Hírek. 18.05: Zenekari hangverseny. 19.15: Kamarazene. 19.50: Német nyelvű hírek. 20: Rádióhíradó. sport. 20.15: Operariak. 20.40: Előadás. 21: Szimfonikus hangverseny. 22: Hírek. 22.20: Andalusia zenében. 23: Operarészlet hanglemezekről. 23.50: Kabarézene.

Budapest I. 6.40: Ébresztő, torna. 7: Hírek, utána hanglemezek. 10: Hírek. 10.15 és 11.20: Hanglemezek. 11.40: Divattudósítás. 12: Szalonzenekar hangversenye. 12.40: Hírek. 13.30: Bajtársi szolgálat. 13.45: A postászenekar hangversenye. 14.30: Hírek. 15.20: Zenekari hangverseny. 15.45: Zongorahangverseny. 16.10: Gyermekekdelután. 16.45: Hírek. 17.15: A rádiózenekar hangversenye. 18.10: Felolvasás. 18.40: Orgonahangverseny. 19: Hírek. 19.20: Hanglemezek. 19.45: Vákonvi Zoltán szavai. 20: Vidám zene a Rajna mellett. A német rádió műsorának közvetítése. 20.25: A két ur szolegja című hangjáték. 21: 40: Hírek. 22: 10: Cigányzene. 23: Idegennyelvű hírek. 23.25: Hanglemezek. 24: Hírek.

Sport

Európa atlétikájának 1941 évi teljesítménye a mérlegen

Az 1941-es esztendő az európai atlétika szeméjéből nem volt túlságosan előnyös. Néhány ország teljesen kiesett a sportolók, sőt az országok közül is, másutt csak tessék-lássék sportmunka folyt. zok közül az országok közül is, amelyek teljes erővel igyekeztek az atlétikai versenyek folytonosságát fenntartani, egyiket jobban, másikat kevésbé vette tgyébe a háború. A semlegesek, elsősorban Svédország hatalmas előnyben volt a hadviselőkkel szemben.

Teljes elismeréseméltó Németország teljesítménye, amely — ha egyes számokban az év folyamán elért legjobb eredményeket a tízpróba táblázat alapján összeadjuk — meg tudta őrizni vezetőhelyét Európa atlétikájában. A harmadik helyre a nagyon feljavult olasz atlétika került, a negyedikre pedig a magyar, amit főleg a hosszútávúfutók és a dobók révén értek el. Bámulatos a kettészakadt Franciaország teljesítménye a rövid, de kemény háború után. Látszik, hogy az államhatalom most teljes erejével támogatja a sportolást. Fellendült Svájc atlétikája is, a háborúban igen sokat vérző Finnország az ötödik helyen áll.

Az atlétikában az 1941-es év folyamán elért legjobb eredmények alapján a rangsor a következő:

1. Németország 17.164 pont. 100 m: 10.5 Scheuring 1000 — 200 m: 21. Scheuring 1032, 400 m: 46.7 Harbig 1093, 800 m: 1:49.2 Harbig 1084, 1500 m: 3:54.6 Kaindl 992, 5000 m: 14:30.5 Svrgat 1053, 10.000 m: 30:52.8 Hanshofer 987, 110 gát: 15. Zepernick 929, 400 gát: 53.7 Brand 965, magas: 195 Langhoff 974, táv: 752 Wagemann 948, rud: 410 Glötzner 953, hármas: 14.71 Scheibe 887, súly: 15.95 Bongen 1029, diszkosz: 53.35 Lampert

1158, gerely: 69.36 Berg 985, kalapács: 57.48 Storch 1095 pont.

2. Svédország 16.939 pont. 10.6 Strandberg 966 — 21.9 Strandberg 897 — 48.8 Larsson 947 — 1:51.5 Malmberg 1014 — 3:47.6 Hägg 1091 — 14:15.8 Hellström 1110 — 30:26.6 Östbrink 1032 — 14.2 Lidman 1078 — 52.9 Larsson 1005 — 200 Ödmark 1040 — 724 Johnsson 869 — 410 Gustafsson 953 — 14.85 Hallgren 908 — 14.85 Fernström 906 — 49.06 Bergh 1002 — 71.99 Eriksson 1047 — 56.66 Ericson 1072.

3. Olaszország 16.637 pont. 10.5 Mariani 1000 — 21.6 Mariani 940 — 47.1 Lanzi 1063 — 1:49 Lanzi 1090 — 3:56.6 Colombo 966 — 14:37 Beviacqua 1029 — 30:33.6 Beviacqua 1020 — 14.4 Facchini 1038 — 53.3 Missoni 925 — 193 Compagner 937 — 720 Pellarini 853 — 400 Romeo 907 — 14.54 Pellarini 862 — 15.13 Profeti 936 — 53.24 Covaolini 1158 — 63.21 Matteucci 849 — 51.98 Taddia 947.

4. Magyarország 16.198 pont. 10.6 Csányi 936 — 21.8 Csányi 911 — 49.4 Polgár 910 — 1:53.6 Hires 955 — 3:52.6 Szabó 1019 — 14:35.8 Szilágyi 1033 — 30:25.6 Csaplár 1034 — 14.8 Szabó dr. 934 — 54.7 Kiss 917 — 184 Gáspár 834 — 722 Gyuricza 863 — 400 Zsuffka 907 — 14.61 Dusnoki 872 — 15.72 Horváth 1002 — 52.40 Kulitz 1121 — 68.30 Várszegi 961 — 51.29 Biró 929.

5. Finnország 15.467 pont. 11.1 Lindgren 814 — 22.8 Ahjopalo 780 — 49.3 Storskrubb 916 — 1:55.4 Björklöv 908 — 3:58 Kainlauri 948 — 14:33.6 Heimo 1030 — 33:25 Vaine 765 — 15.4 Jussila 864 — 56 Storskrubb 859 — 200 Nicklén 1040 — 699 Karttu 801 — 400 Lähdesmäki 907 — 15.01 Norén 932 —

15.36 Lehtilä 962 — 45.75 Hänninen 890 — 73.76 Mikkola 1089 — 52.56 Veirilä 962.

6. Franciaország 15.031 pont. 10.5 Valmy 1000 — 21.6 Valmy 940 — 50. Joye 874 — 1:51.3 Hansenne 1020 — 3:58.8 Berthaud 938 — 14:51.4 Pujazon 978 — 32:03.4 Lelanne 877 — 15.4 Brisson 864 — 55.1 Joye 898 — 193 Laroite 947 — 730 Joanblancq 828 — 15.03 Bourron 925 — 45.69 Winter 888 — 53.25 Joly 648 — 41.96 Real 703.

7. Svájc 14.548 pont. 10.7 Studer 934 — 22.2 Jud 833 — 50.1 Ruzel 868 — 1:54.8 Merkt 924 — 3:58.9 Thommen 936 — 15:23.3 Utiger 874 — 32:55.7 Utiger 803 — 14.8 Anet 964 — 53.8 Christen 960 — 183 Eggenberger 822 — 729 Studer 833 — 376 Hofstetter 800 — 13.92 Wenger 678 — 13.95 Zell dr. 811 — 43.93 Metzger 832 — 61.36 Lehner 810 — 45.80 Hünenberger 793.

A kimutatásban nem szereplő országok közül egyedül Dánia veszélyeztethetné Svájc helyezését, a többiek nem érik el a fenti átlagot.

A Chinezul-CAMT ökölvívó gárdájának edzése

A timisoarai (temesvári) Unirii-tér három szám alatti tánciskola termében hétfőn szerdán és pénteken este hét és kilenc óra között tartanak edzést a Chinezul-CAMT ökölvívói, akiknek tréneré Gilicze többszörös országos bajnok. Az edzéseket az edző és Dulácska ökölvívó szakosztályi főnök vezetik. Mindkét név ismert a boxsport hívei előtt és egyben biztosíték arra is, hogy a Chinezul-CAMT ökölvívói hamarosan több versenyen tesznek majd tanúságot felkészültségükről. Az ökölvívó szakosztály vezetői kérik a volt Chinezul-CAMT ökölvívókat, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt az edzéseken. Aki pedig el akarja sajátítani ezt a férfias sportot, az az edzési napokon Dulácska szakosztályvezetőnél beiratkozhat. Bizonyos, hogy az ökölvívó szakosztály működésével újból fellendül ez a sportág Timisoaran (Temesvárott) és a boxsport híveinek száma növekedni fog. A Chinezul-CAMT ökölvívói már a közeli napokban megtartják első házi versenyüket a timisoarai (temesvári) CFR ökölvívói közreműködésével.

Apróhirdetések

Alkalmazás

Jól főző szorgalmas, megbízható gazdaszony, aki minden házimunkában járatos, falura kerestetik. Részletes ajánlatokat kérek. Cim a timisoarai kiadóban. (3292)

Bejárónő félnapra iratokkal felvétetik. Timisoara IV., Str. Ion Bratianu 29. sz., III. emelet, ajtó 14. (7300)

Keresünk óráknyelvet, vagy esetleg félnapra. Ajánlatokat „Könyvelő” jellegére a kiadóba. (1057)

Gépszakmára ügyes tanulókat felvesszünk. Friedrich, Timisoara II., Strada Cogalniceanu: 8. (3191)

Bejárónő azonnalra felvétetik. Arad, Bul. Regele Ferdinand 9. Schulz-cukrászda. (1068)

Jól főző mindenre bejárószakácsnő, jó bizonyítvánnyal, azonnalra kerestetik. Pittoni, Timisoara I., Str. Venetia 2. III. emelet, a Carlton-szálloda mellett. (3309)

Gyógyszertárba vidékre kerestetik magyar, kizárólag keresztény, becsületos jellemű, egészséges, jömejjelenésű, szívélyes jómodoru, érettségzett, 30 év körüli nő, ha özvegy, vagy elvált, leletőleg gyermektelen. Jövedelme: lakás teljes ellátás, fizetés kezdetben kevesebb, gyakorlat után több. Ajánlatokat „Becsületos” jellegére a timisoarai kiadóba kérjük leadni. (3308)

Azonnali belépésre keresek fiatalot jó munkás borhálóvezető. Mian Anton, Petroseni (Petrosény). (3219)

Házmester, aki központi fürdőben gyakorlott, állást nyerhet. Javáért kérek két szoba, lakás, fűtési díjért. 3000 lei fix, kompenz 1000 lei. Cim: P. Mosse, Arad. (1086)

KÖSZÖNETNYILVANTÁS.

Ezton monduk hálás köszönetet mindazoknak, akik drága jó férjem, illetve édesatyánk

Emanuel János

elhunyta alkalmából minket felkerestek vigasztaló szavaikkal nagy fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek, a ravatalra virágot, koszorút helyeztek és drága halottunkat utolsó útjára elkísérték.

Lugoj (Lugos), 1942 január 6.

A gyászoló család.

Jobb házból való fiu cukrászinasnak felvétetik. Cofetaria Albu, Timisoara IV Piata Kült 2. (3181)

Keresek péksegédet, aki üzemben van, vagy betársulnék. Cim Rudolf Mossenál Arad, (1077)

Cukrászsegédet le'vesszünk

VIENA o tyagyár, Arad, strada Ioan Suciu 44

Állást keres

Kereskedelmi végzett könyvelő állást keres Aradon, vagy környékén, román és magyar nyelvismerettel. Könyvelői, raktárnoki, vagy pénztárnoki állást vállal. Cimeket Rudolf Mossehoz Arad, Str. Eminescu 8. (1052)

Filéz, makramé, gobelin, aszur és egyéb kézimunka készítését olesón vállalom. Arad, Str. V. Babeş 1. (1060)

Intelligens, fiatal zsidó nő elmenne gyermek mellé, esetleg kis család háztartását vezetni, jóllelki orvossalához. Cimeket „Korrekt” jellegére Rudolf Mossehoz Arad, Str. Eminescu 8. szám (1063)

Nadszékot befon olesón egy vak. Timisoara II., Str. Barbu Delavrancea 29. Wüwerth. (4358)

Háztartás minden ágában jártas közepkoru, abszolot korrektt zsidó nő elmenne jobb család háztartását vezetni. Leveleket „Szombaton nem főzők” jellegére Rudolf Mossehoz Arad, Strada Eminescu 8. (1044)

Volt aktív tiszt, nyugalmazott százados, mentes a mozgósítástól, negyven éves, etnikai román, megfelelő állást keres, timisoarai (temesvári) ipari, vagy kereskedelmi vállalatnál, esetleg románizálás céljából. Cassan Ioan, Timisoara (Temesvár) III., 1 Decembrie 1. szám. (3190)

Diplomás ember keres bizalmi állást, foglalkozást, vagy munkát, elvállal alkalmi munkálatot is, mint iroda-irattár rendezését, román, német magyar levezést. Ajánlatokat „Diplomás” jellegére Rudolf Mossehoz, Arad, kerem. (1079)

Ajándéktárgyak, porcellán- és üvegárukban; jéni tüzállódények kaphatók

I. Schmidt sz. Schuster-é

Timisoara I., Str. Lonovics 3. szám Telefon: 22-46.

Gazdaságban állást keres Iernuti gazdasokolat végzett, jó bizonyítványokkal és praxissal rendelkező egyén. Cim: Póta Adalbert, Zimanduz. Jud. Arad (1086)

Varrógépek, gramofonok, kerékpár-ak javítását vállalom. Házhöz hívás esetén, telefon: 24-03. Timisoara. (3195)

Erettségzett izraelita, jömejjelenésű fiatalember, bármely szakmában megélhetési állást keres azonnalra. Timisoara. Telefon: 24-03. (3194)

Oktatás

Szabászat tanfolyam nyílik meg január 15-én. női és férfiruha, valamint fehérneműket szabásában, a szabászati szakintézetben, azelőtt országos szabászati akadémia. Haas Hermann, ökl. szaktanár vezetése alatt. Piata Unirii 5 (3288)

Vennék olasz órákat, német órák ellenében. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (1035)

Németet, franciát tanítok, tanulókat korrepetálok. Jelentkezés a déli órákban Arad, Str. Eminescu 35 em (1051)

Lakás

Butorozott elsőemeleti utcai szoba, fűrdőszobahasználattal, a Mária-szobor közelében, egy, esetleg két személy részére február 1-re vagy 15-re kiadó. Ajánlatok „Nem zóna” jellegére a timisoarai kiadóba kéretnek. (7320)

Butorozott szobát keresek fűrdőszobahasználattal. Cimeket Rudolf Mossehoz Arad, Str. Eminescu 8. szám alá kérek. (1073)

Elegánsan butorozott szoba fűrdőszobahasználattal kiadó. F. deklóndni lehet 1—3 óra között Rudolf Mossenál Arad, Str. Eminescu 8. (1075)

Különbejáratu butorozott szoba fűrdőszobahasználattal kiadó. F. deklóndni címét kérem „Tiszta” jellegére a timisoarai kiadóba. (3173)

Két- vagy háromszobás modern lakást keresek. Lehetőleg a harmadik kerületben, kertesházát, esetleg családi villát bérelnék. Komoly árat fizetek. Ajánlatokat csakis tulajdonostól „Nagykereskedő” jellegre a timisoarei kiadóba kérek. (3198)

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliza-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és varrogépeket, hálószoba-, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamniéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és dísztárgyak nagy választékban. Veszünk megőzöink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrogépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliza-palota). Telefon: 19-75. (4250)

Kitűnő keresztthrus zongora, bécsi gyártmány, rövid fekete, ugyanott egy antik fekete, szép faragott szalongszék, egy fekete gyönyörű csikóbunda és 38-39-es Gloria-korsolya eladó. Ianculescu, Timisoara II., Piata Traian 3. szám. (3176)

Cséplőgép, MAV. 8-as garnitura eladó, esetleg külön-külön is eladó. Wekerle, Santana. (1061)

Csikóbunda (női és férfi) kifogástalan állapotban, jutányos áron eladó. Timisoara II., Str. Petru Tegel 1. szám, I. emelet, 6. (3177)

Ebédők, hálószobák, kombinált szekrény, matracok, ottománok, Thonet-székek, varrogépek, konyhabutorok, egyes agyak szekrények stb. olcsón kaphatók Bldaruánál, Timisoara IV., Piata Kütt 2, az udvarban. Megvételre keresünk sürgősen teljes lakásberendezéseket, szőnyegeket, varrogépeket, stb. Magas árat fizetünk. (3293)

Üres ládák eladók az Electrica-cégnél Aradon, Str. Eminescu 8. (3178)

Gyermekkosít, csakis jó állapotban, megvételre keresek. Timisoara IV., Spi. Tudor Vladimirescu 22. szám, I. emelet, ajtó 12. (3189)

Egyenruhák, bricseszadrággal, kifogástalan állapotban, viselt férfiruháért, bőrkabátok, bőrcipők férficépjéért kaphatók. Römer, szabó, Timisoara I., Str. Paris 11. szám. (3193)

Eladó MAV, eredeti kéthengeres 8 HP, gőzkazán, 14 légtörős. Kőműves Károly Peregul Mic, Jud. Arad. (3179)

Megvételre keresek 25-30 HP, petroléum- vagy nyersolajfekvő motort. Kőműves Károly, Peregul Mic, Jud. Arad. (3177)

6 HP, Hoffer-Schrantz-magánjáró cséplőgarnitúra herceséplésre alakítva, az összes felszereléssel eladó. Lidolt Károly, Lipova (Lippa). (3202)

Eladó cseresznyefa-hálószoba, szalongszék, íróasztal, szekrény és egyéb butor. Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (1040)

Egy alig használt autóbunda eladó. Angelené-dívatizlet, Arad. (1053)

Eladó egy férfikerékpár, majdnem új, jó gumikkal. Timisoara II., Str. S. Barbutiu 82. (3200)

Komplett ebédő, rövid fekete zongora, vasszék matracal, gyermekasztal padal eladó Timisoara III., Str. Enes 64 (Brancoveanu-utcánál) (3202)

Fűnyírós és zenei lexikon megvételre keresek. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. szám ajtó 6. kérek. (1080)

Egy fekete eladó, egyik kezdőknek, másik tapasztaltaknak. Minikettő D. Molnár eladó. Arad, Gradistén, Str. Arcasiilor 9. szám. (1054)

GOLDMANN SIMON úgy a maga gyermekei és az egész rokonság nevében fájdalomtól mélyen le sújtva jelenti, hogy a legjobb feleség, anya, nagymama, testvér és rokona

Goldmann Simonné

született Fein Gize

66 éves korában, boldog házasságának 43-ik évében, hosszú szenvedés után folyó hó 10-én reggel elhunyt.

Drága halottunkat a hó 12-én, hétfőn délután 3 órakor az I. kerületi temető halottascsarnokából helyeztük örök nyugalomra

Timisoara (Temesvár), 1912. január 10.

Nyugodjék békében!

Goldmann Simon, férje
Grieshaber Jenőné, szül. Goldmann Irén,
Bruck Sándorné, szül. Goldmann Dalma (Budapest)
Goldmann Vilmos (Bucuresti), gyermekei,
Goldmann Jozsy, **Goldmann Róby,** unokái,

Klopper Hulda, szül. Fein
Arie Simonné, szül. Fein Hermína
Sáfrán Paula, szül. Fein,
Fein Ignácz, testvérei,
Goldmann Vilmosné, szül. Marcu menyé,
Bruck Sándor (Budapest),
Grieshaber Jenő, vejei.

Asztalikeszlet, 12 személyes, fehér damaszt, nagy szalvétákkal, kitűnő minőségű, új állapotban, eladó. Schrúdt, Timisoara IV., Str. I. Bratianu 15/a. sz. I. emelet. (6000)

Csizma, 42-es sánfával együtt, 6500 leírt eladó. Házfelügyelő, Timisoara IV. Piata Kütt 2. (2550)

Téglagyar, Carpinis, elad 5 csikót 1-3 éves korig, két ellés előtti tehenet, egy nyolc hónapos bikát. (3190)

Varrógépet és kerékpárt veszek. Sambura, Arad, Calea Banatului 12. (1010)

Nagyváradon, gazdálkodásra alkalmas ingatlan, 400 négyzetöles telekkel, kétszobás lakóházzal, gazdasági épületekkel, Aradon fizetendő le ellenében eladó. Bővebbet Rudolf Mossenál, Arad. (1081)

Tolnait, Színházi Életet, Délibabot veszek. Central-papírüzlet, Arad. Strada Metianu 14, Berger. (1079)

Márványlappos ebédőszekrény, asztal, 6 szék, virágtartó, husvárogép, mákdaráló, függöny szövethől, mágóra, rosta, íróasztal eladó. Cim: Arad, Str. Gh. Ionescu 16. Almásiné. (1084)

Fekete öltöny szivességből eladó. Löv. szabó, Arad, Str. Eminescu 8. (1033)

Fehér csóvaságy éjjeliszekrényvel, nagy munkaasztal, gramofon lemezekkel, trakotta-vázák, női télikabát eladók. Arad, Str. Matasari 2. (1082)

Antik szalongszék és vitrin, selyem ágyszerítő, márkás képek, legfinomabb kombinált lendamaszt asztalterítő, csiszolt üveg, ezüsttárgyak eladók Timisoara III., Str. Brancoveanu 34. fűző csengő, csak délután. (3191)

Autómotort 20-30 HP, kompletten megvételre keresünk. Friedrich Desider Timisoara II., Str. Cogălniceanu 8. szám (3187)

Vennék Aradon modern háromszobás házat kerttel, vagy elcserelem arra lae. gyei nagyközségi sarokházat félhold szőlőskerttel, 5 telekre parcellázható Cim a kiadóban. (1067)

Hentesek részére egy új fekvő kézzel-hajtó kolbásztöltőgép eladó. Petrovics mechanikus, Sörgyárral szemben, Timisoara II., Str. Stefan cel mare. (3203)

Eladó akkordeon, 36 basszusos, Hohner márkájú, Timisoara IV., Str. Ioan Ghica 1. szám, I. emelet, 2. Telefon 39-64. szám. (3314)

Modern gyermekkosz gyermekágy, snortkosci, valamint fekete férfitélikabát és női bunda, kőzertmatra, ol. szék eladó. Timisoara IV., Str. Fröbl 36. sz. II. emelet, 25. (3311)

Bakancs, duplatalpa, negymászó, szeges 38-as, eladó. Megtekinthető Foto Central, Arad, Str. Eminescu 4. (1076)

Eladó magas termetű, fekete női télikabát perzsaláb sáljallóval, kiegészítő plüskabát pröm gallérral, mőkushas prémnel, szkunkszaga, erős könnyű női bunda. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (1074)

Lópokrócot, takarót, jó állapotban ruhaakcióra alkalmasat keresek. Arad, Str. Tudor Vladimirescu 2. szám, apartament, 11. (1072)

Eladó egy benzín- vagy petróleumtároló és egy munkaasztal, katos részére. Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (1482)

Jó állapotban levő zongora, bécsi gyártmányu, olcsón eladó. Arad, Str. Balasa 117. szám. (1090)

Ha Ön venni, vagy eladni akar, bám nő ingatlan vagy új ut. lakást akar kiadni, vagy bé e ni keresse tel b zalommal

Comertul Banatean

Általános Ügyvédség és bizományi céget. **Lulaj onos: D. BUCURIAN** Arad, Strada V. Goldis 5
 Eladásra kínál: 16 lázat 1200.000 lei értékben Bevárosban, 20 hó d kitűnő szántó földet Arad határában épület kkel és gazdasági felszerelésekkel. Ettermet te jes tel szre-essel a Be váro ban
 Kiadó lakás egy két szobás konyhás vízvezeték szép lakás a Be.városban. Megvételre keres bérházakat 2 millió és 1 millió 200.000 lei értékben, azoknál több kisebb és nagyobb ingatlan és bérházat.

Használt ágynemű megvételre kerestetik. Cim: Rudolf Mossehoz Arad, kérem leadni. (1088)

Új, gyönyörű kelimfüggönyök, gőzlinlep, kelimabrosz, drapp csikóbunda kőzerttermetre, villanyfűző olcsón eladók Cim: Rudolf Mosse Arad, Strada Eminescu 8. (1065)

600 négyzetöles telek eladó Fratelia utcáján 120.000 leiert. Érdelklödni cim: III., Timisoara, Piata Vasile Adamachi 5. szám, Backhaus-vendéglő. (3185)

Porszívógépet jó állapotban keresek. Timisoara. Telefon: 37-08 és 37-06. szám (319)

330 KAT. HOLD
 I-a bányai szántó, állomás mellett, 4 hold belsőséggel (7 épület, emeletes magtárakkal), nagy állatállomány és felszerelés 12.000.000 lei.

Ha'schek, Arad, Bu'ev. Caro' 17

Különléte

Elveszett egy fehér, sarga foltos kis foxikutya. Megtalálójá adja le címét a timisoarei kiadóban. (7156)

Prima frakköltönyt elcserelelnék zakóval vagy télikabáttal. Rudolf Mossenál Arad, Str. Eminescu 8. (1070)

Tiszta árja nő nagyobb összeggel bértársulást keres, garanciaképes biztos vállalatba, vagy üzletbe. Cim a timisoarei kiadóhivatalban. (3201)

Bérbevennék Arad környékén 10-20 holdig tanyát, gazdasági épületekkel. Részletes ajánlatokat Rudolf Mossehoz Arad, kérek. (1078)

„Via” jellegre levél van a timisoarei kiadóban. Kérem átvenni. (3308 a)

Faplanokat készít, használatukat is ajánl. Megvételre keres. Cim: Str. Baritiu 8. Avram Iancu-tér mellett. (4021)

Fo oskairtást, partettasutást, gazdasági mellett vállal: Lovas, Arad, Bucevariu' Regina Maria 18. szám. Házszám: 10. (4020)

KERESEK

Ardeal-Banat kisebb, nagyobb városokban megnyitandó fióküzleteim vezetésére fiatal, tanulékony, szorgalmas, ügyeskező, intelligens, 30.000 lei garanciával rendelkező NŐKET. Kereseti lehetőség minimum 5000 lei havonta. Ajánlatokat csakis komoly erkölcsi garanciával is rendelkező győnek irjanak. „Biztos megélhetés” jellegre Rudolf Mossehoz Arad, Strada Eminescu 8. sz.

Igazovány - lénykepek

a FOTO STUD'OBAN
 a leggyorsabban készül ek

Timisoara I., Piata Libertati 4

HATSCHEK-ügynökség
 Arad, BuI. Carol 17 (v. 46), telef. 16-95
ARAK EZREKBEK!

HÁZAK, 3000: belv. modern bérház — 5500; bérház cca 11 szalazék jöv. — 5200; főtér bérház, cca 350 ezer jöv. 3500; üzl. sarokház, cca 6 szalazék blo. 3000; belv. modern, emeletes 2 lakással. — 2500; állomásnál 14 lakásos sarokház — 2400; emeletes, modern bérvilla, 3 compl. lakás, nagy kert — 2100; cottagevilla négy és kétszobás, complete. — 2000; Központban 4 lakásos 300 öl elfelezhető gyümölcsös. — 1700; sarokbérház, 1 nagy, 3 kis lakás, 15 parcellára osztott cca 4 hold kert. — 1600; belv. üzletes ház, 8 lakás. — 1580; központban 4, 2 és 1 szobás lakás. — 1500; 2 lakásos új villa. — 1300; belv. 3 bérlemlényes, cca 96.000 bttó hozam. 1100; Iancutérnél félemeletes, 4 lakással. — 900; külv. emeletes modern villa, 2 hold gyüm. — 700; Aradul-noun 7 szobás. — 650; II. ker-ben 3 szobás, kert. — 600; II. kerületi 6 teljes lakás, 350 öl gyümölcsös. — 550; új 3 lakás, pince, kert. — 530; fő-uton, üzletes ház, kert. 500; 8 lakás, 36 ezer jöv. — 420; Új, kétszobás villa. — 400; Aradul Nou (Ujaradon) új kétszobás gazd. épületek, 800 öl gyüm. — 360; külv. új 3 szobás, nagy kert, pince. 300; III. kerületi 2 lakásos. — 150; ségpi 2 szobás, 360 négyzetözl kert. — **FÖLDEK: 12.000:** Banati 330 k. h. I-a szántó, CFR-állomásnál. 7 épülettel. — 6000; Timisoarától 20 km-re 142 k. h. I-a szántó. — 3200; Aradtól 24 km-re 25 k. h. I-a szántó, tanva, felsz. — 2400; Severinmegyében 80 k. h. épületek, felsz. — 2000; Aradmegyei 40 k. h. I-a szántó tanyával.